

onafhankelijk studentenblad

veto

jaargang 49 nummer 6
12 december 2022
tweewekelijks blad
erkeningsnummer p706128
afgiftekantoor Leuven

PB-PP|B-02817
BELGIE(N)-BELGIQUE

Warmte in donkere tijden

Studeerplekjes
en -muziek

Studenten
in rouw

Heroriënteren
doe je zo

Hoofdredacteur Joanna Wils **Redactiesecretaris en verantwoordelijk uitgever** Jan Costers
Eindredacteur Bruno De Waele **Redacteur foto** Sharon Poppe **Redacteur illustratie** Freya Caris
Redacteur onderwijs Wolf France **Redacteur sociaal** Simon Tibo **Redacteur student** Kasper Nolle **Redacteur internationaal** Helena Van Schelvergem **Redacteur opinie** Anna Claes
Redacteur cultuur Lore Meesters **Redacteur onderzoek** Thor Deyaert **Redacteur KU Leuven** Evelien Van Haegenborgh **Verantwoordelijke navraag** Xhoana Memçaj **Verantwoordelijke evenementen** Jeremy Van Weyenbergh
Verantwoordelijke groepsgevoel en welzijn Lara Lismont **Verantwoordelijke Instagram** Lenne Schoenmakers **Verantwoordelijke Veto English** Victoria Casteels **Verantwoordelijke rondleiding** Pascal Beyer **Verantwoordelijke strip** Anne-Leen Declercq

Eindredactie Vincent 'Gewoon cadeautjes' De Vocht, Thomas Maes, Bruno De Waele, Lore 'Mijn papers, klaar om ingediend te worden' Meesters, Femke 'Een kiemschaaltje' Beutels, Robin 'Een Vetotruif' Geukens, Joanna 'berghut' Wils, Anna 'Een goede kapper' Claes, Thor 'Een afgewerkte thesis' Deyaert, Andreas Vandingenen, Sarah Van den Borren, Wolf 'An avocado' France, Freya 'Winds of Winter' Caris, Mathilde Dams, Lara 'Money' Lismont, Sharon 'Een werkende verwarming op kot' Poppe, Simon 'Voldoendes voor alle vakken' Tibo, Kasper 'Boeken, boeken' Nolle, Tijs Keukeleire, Evelien Van Haegenborgh, Zaura Van Eekert **Vormgeving** Jan 'een paar sokken' Costers **Cover** Freya Caris, Jan Costers **Schrijvers** Wolf France, Thomas Maes, Eline Vanmarsenille, Simon Tibo, Emilie de la Motte, Andreas Vandingenen, Freya Caris, Femke Beutels, Saskia Vancopenolle, Kasper Nolle, Robbe Govaerts, Julia Gheeraert, Elena Amore, Zaura Van Eekert, Giel 'Een Bordercollie en Playmobil Dinosaurius' Bosmans, Maja Heylebosch, Sarah Maesen, Arts en Mens, Pascal Beyer, Thor Deyaert, Eef Pannekoeke, Xhoana 'Een kaneelbol' Memçaj, Andreas Vandingenen, Jan Costers, Joanna Wils **Illustratoren** Freya Caris, Stef Janssens, Anne-Leen Declercq, Tine Deleu, Anastasia Arnholt, Sharon Poppe, Jan Costers **Fotografen** Lore Meesters, Kasper Nolle, Eef Pannekoeke, Artem Knyazev, Freya Caris, Femke Beutels, Xhoana Memçaj, Andreas Vandingenen, Wolf France **Beeldpagina XL** Stef Janssens **Beeldpagina XL** Freya Caris, **KU Leuven** Lara Lismont, Joanna Wils, Kasper Nolle, Jan Costers, Sharon Poppe, Wolf France

Veto is een uitgave van de Leuvense studentenkoepel LOKO. De standpunten verdedigd in Veto stemmen niet noodzakelijk overeen met de standpunten van LOKO.

Wil je hier volgende keer ook vernoemd staan? Kom dan naar onze redactievergadering op donderdag om 20u in 's-Meiersstraat 5, bezoek onze Facebookgroep of stuur een berichtje naar veto@veto.be, met het antwoord op de vraag 'wat zou jij graag onder de kerstboom vinden?'

Dossier rouw

'Rouwen is de kostprijs van liefde' **4**

Rouwbegeleiders aan het woord

'Alles is beter dan stilte' **5-6**

Getuigenissen van studenten die een dierbare verloren

De omhelzing van cultuur en rouw **7**

Fleur Pierets over haar boek *Julian*

Blokken doe je best met **KURT 8-9**

Het reserveringssysteem krijgt kritiek, maar blijft bestaan

De beste studeerplekjes in Leuven **10-12**

Veto ging langs om te zien waar je het best kan studeren

Beeldpagina **13**

Fijne kerst van Veto

'Ik fungeer als brug tussen de vrijwilligers en lgbtqia+-jongeren' **14**

Elena Amore over haar vrijwilligerswerk bij Refuge

De masterstages Geneeskunde moeten menselijker **16-17**

Arts en Mens pleit voor een menselijke verandering

Help, ik wil van richting veranderen **18**

Het belang van heroriënteren wanneer je niet op de juiste plaats zit

Muziek om de blok mee door te swingen **19**

Vetoplaylists om je examens te knallen

Beeldpagina **XL 20-21**

Werk van Stef Janssens

navraag Martijn Peters **34-37**

Leuven Research and Development: van idee naar onderneming 22-24

Leuven Research and Development blaast vijftig kaarsjes uit

Sjarels Crypto 25

Cryptisch puzzelplezier

'Ik hoop achteraf te kunnen terugblikken en zeggen: wat was dat een mooie tijd' **26-27**

Amir Bachrouri blikt terug en vooruit als voorzitter van de Vlaamse Jeugdraad

Strip 28

Werk van Lars Gröger

Cultureel Eetgoed 29

Ethiopische *misir* met Salem

Gevierendeed: Jong geleerd, oud gedaan voor Lena Devillé 30-31

Dramastudente Lena Devillé over de genetische theaterkriebel

Internationaal kort 32

Nieuwe leerkrachten in Kameroen, studentenopstand in Indië en meer

Puzzelarenberg 33

Wiskundige puzzels voor bollebozen

KU Leuven 38-39

Ontdek je kerstcadeaus, begin bij lastminutebongobonnen

EDITORIAAL

Wees mild (voor jezelf)

Wanneer we Ann Verscuren vragen hoe we rouwende studenten kunnen helpen, krijgen we de boodschap om vooral mild te zijn. Enerzijds moet de rouwende dat voor zichzelf zijn en zijn emoties toelaten, en beseffen dat het helemaal oké is om zich niet oké te voelen.

Anderzijds zou de omgeving van de rouwende ook die mildheid aan de dag moeten leggen. Geen tips geven om 'erover te raken' of 'de draad weer op te pikken', wel vragen hoe het gaat en ruimte geven. Net omdat dat rouwproces levenslang duurt. Het wordt draaglijker, maar gaat nooit over.

Die oproep voor mildheid zouden we graag uitbreiden naar alle studenten. De komende feestdagen worden traditiegetrouw overschaduwd door de nakende examenperiode. De vrolijke kersttafel moet snel weer worden ingeruild voor een (vaak) eenzaam bureau. De druk om goed te presteren is alomtegenwoordig.

Iedereen heeft een eigen tempo. Er is niks mis mee om dat te volgen

Onze maatschappij wil dat alles telkens sneller en beter is. Dan is het niet meer dan normaal dat studenten zich door die ratrace af en toe ontmoedigd voelen. En ook dat is oké. De vergelijkingen met anderen die het beter doen, moet je soms naast je neerleggen. Pas op, je moet nog altijd je best doen. Je moet je nog altijd achter je boeken zetten en studeren. Maar iedereen heeft een eigen tempo. Er is niks mis mee om dat te volgen.

Tot jullie schrijft iemand die twee keer van richting is veranderd. Die ook een jaar niet mocht studeren door te lage CSE-scores. Gedoemd om te falen, zou je dan denken. Maar ondertussen heb ik mijn masterdiploma op zak. Met de nodige herexamens en met de nodige extra jaren. Maar uiteindelijk met het beoogde resultaat. En als ik het voor elkaar heb gekregen, waarom zou het jullie dan niet lukken?

Je studieloopbaan – en bij uitbreiding het leven – is een parcours van vallen en opstaan. Laat jezelf dus toe om af en toe eens te struikelen. Durf hulp te vragen om terug recht te komen. De wereld is al polariserend genoeg. Laat ons daarom kiezen voor wat mildheid. Dan komen we er samen wel. ☺

Jan Costers is redactiesecretaris. Het editoriaal wordt gedragen door de voltallige redactie.

lees verder op veto.be

'Rouwen is de kostprijs van liefde'

De komende weken en maanden zijn een tweesnijdend zwaard: zowel de feestdagen als de blok zijn in aantocht. Voor mensen die een dierbare verloren zijn, kan die periode extra zwaar aanvoelen.

tekst: Jan Costers en Joanna Wils
illustratie: Freya Caris

'Ik ben blij dat jullie hier aandacht aan geven', klinkt het wanneer we de rouwexperts contacteren. 'Dat jullie even stilstaan bij de mensen die het moeilijk hebben wanneer de feestelijkheden eraan komen.' Hoewel de dood een onvermijdelijk deel is van het leven, lijkt er nog steeds een taboe op te rusten. Het bespreekbaar maken van het verlies en de gevoelens die erbij komen kijken, is echter essentieel voor het rouwproces.

Wat is rouw?

Bij het verlies van een dierbare kunnen mensen zich wel iets voorstellen. Maar wat betekent het precies om te rouwen? 'Rouwen is een beetje de kostprijs van liefde', verklaart Johan Maes, psycho- en rouwtherapeut. 'Het is het antwoord op het verlies van dierbaren en het aanpassingsproces dat de rouwende zowel buiten als binnen zichzelf meemaakt.'

Rouwen is iets waar normaliter iedereen mee te maken krijgt. 'Het is een universeel en natuurlijk gezond gebeuren om het verlies van iemand een plaats te geven', aldus Maes. Dat beaamt rouwbegeleider Marleen Vertommen. 'Ik voeg daar graag ook aan toe dat rouw vele karakters heeft. Er komen veel universele gevoelens bij kijken, zoals veerkracht of overspoeling, maar er is ook het individuele karakter van de rouw. Dat laatste kan voor verwarring zorgen omdat mensen soms niet goed weten of iets rouw is.'

Rouw kan ook verder gaan dan enkel het verliezen van een dierbare. Ook een scheiding, het einde van een vriendschap of een ziekteproces kunnen onder die term vallen. Het zijn vormen van afscheid die een blijvende impact hebben op mensen. 'Het kunnen afscheid nemen van dingen is essentieel voor het groeiproces van mensen', zegt Vertommen. 'Leren omgaan met het einde

en het begin van dingen is zo belangrijk in het leven. Mensen hebben het vaak over groei, maar die komt er vaak pas na een afscheid.'

Levenslang proces

Hoewel verlies en rouw alomtegenwoordig zijn in onze maatschappij, blijven het gevoelige onderwerpen om te bespreken. 'Vroeger heerste de achterhaalde visie dat rouw een herstelproces was, en dat je snel de draad weer moest oppakken', vertelt Maes. 'Het is nu toch al een aantal maanden geleden dat die persoon gestorven is?' krijgt een rouwende nog iets te vaak te horen.

'Als mensen zich geïsoleerd voelen, gaan ze moeilijker zelf de stap zetten naar anderen'

Ann Verscuren, pastor en rouwbegeleider aan de Universitaire Parochie

Ann Verscuren, pastor en rouwbegeleider aan de Universitaire Parochie, beaamt dat: 'Vroeger dacht men dat het rouwproces in fases verliep en op een gegeven moment voorbij was. Maar dat proces duurt net levenslang.' Ook Vertommen hekelt die oplossingsgerichte mentaliteit, net omdat er geen oplossing is. 'Het verlies blijft een verlies.' Verscuren wijt dat probleem ook aan de maakbaarheid van onze maatschappij. 'Onze maatschappij van deadlines en *targets* halen staat haaks op de traag- en grilligheid van het rouwproces, dat niet in een plan te gieten valt.'

Die deadlines zijn bij studenten extra hard aanwezig, maar ook de ontwikkeling als jongvolwas-

sene zorgt voor een extra uitdaging in het rouwproces. Vertommen verklaart: 'De student zit vaak nog in een ontwikkelingsfase. Verbinding maken met jezelf en je toekomst wordt heel complex als er een dierbare sterft.'

Praten helpt

De rouwende staat er niet alleen voor, al kan dat soms wel zo lijken. Het taboe over rouw en verlies kan ook een gevoel van onvrijheid van de rouwende zelf zijn. 'Mensen kunnen soms ingrijpende veranderingen of grote emoties in hun leven niet of nog niet toelaten', zegt Vertommen. 'Rouw en trauma gaan soms hand in hand.'

Daarom is het belangrijk om als omgeving de rouwende niet alleen te laten in diens verdriet. 'Als mensen zich geïsoleerd voelen, zetten ze moeilijker zelf de stap naar anderen. Ze hopen dat mensen een hengel uitwerpen', legt Verscuren uit. Het is dus van belang om zelf naar de rouwende toe te durven stappen.

'Het is belangrijk om te blijven proberen', duidt Vertommen. 'Durf erover praten. Durf een fout woord te zeggen, of op het verkeerde moment iets te vragen. Dan kan de rouwende dat aangeven, maar ontstaat er wel een dialoog. De minst helpende houding is die van niets doen uit angst.'

Maes geeft echter ook een waarschuwing: 'Steun is pas steun als die ook zo wordt ervaren. De een heeft nood aan eens vastgepakt te worden, de ander wil net ruimte krijgen. Al blijft het belangrijk om de connectie aan te gaan.' Focus dus op waar de persoon zelf nood aan heeft, en probeer niet zelf met oplossingen te komen. Hoe moeilijk het ook is om het gesprek aan te gaan, de rouwende heeft er (vaak) nood aan. Dus blijf proberen, blijf durven, blijf praten. »

'Alles is beter dan stilte'

tekst: Joanna Wils
illustraties: Freya Caris

Ella verloor haar broer

'In december 2018 is mijn grote broer Frederik onverwacht uit het leven gestapt', vertelt Ella. Ze zat toen in het zesde middelbaar en startte het volgende academiejaar in Taal- en Letterkunde aan de KU Leuven. 'Dat was een moeilijke periode: Leuven was nieuw en ik vond het moeilijk om

erover te praten met mensen die ik nog niet goed kende. Ik zat nog vol verdriet en voelde mij heel eenzaam.'

'Ik ging vaak niet mee als mensen uitgingen en had het gevoel dat niemand mij begreep. En als ik mij dan eens amuseerde, kreeg ik snel een schuldgevoel.' Omdat het om suïcide ging, had Ella nog meer het gevoel dat er een taboe rondhing. 'Als ik over mijn broer sprak, vielen gesprekken vaak stil. Mensen zijn bang om iets verkeerd te zeggen, maar ik praat er net graag over. Alles is beter dan stilte.'

Op een bepaald ogenblik besloot Ella haar verhaal volledig aan haar vrienden te vertellen. 'Ik had het geluk dat er ruimte was om erover te praten.' Dat was bij sommige jeugdvrienden anders: 'Bij hen draaide alles rond plezier en was er geen plaats voor mijn verdriet. Daarom ben ik uiteindelijk contact met hen verloren.'

De rouw had ook een impact op haar studies. 'Als ik 's ochtends opstond en naar de les ging, kon ik al trots zijn op mezelf. Maar er moest nog zoveel meer gebeuren. De examens vielen ook samen met zijn sterfdatum. Na twee jaar Taal- en Letterkunde ben ik dan overgestapt naar de leraaropleiding aan de UCLL. Daar kreeg ik iets meer

ademruimte. Het voltijds rouwen en studeren gingen niet goed samen.'

In de rouwgroep van de Universitaire Parochie aan de KU Leuven zocht Ella lotgenoten op. 'Die groep heeft mij verbondenheid gegeven. Het gevoel van eenzaamheid is zo goed als verdwenen.' Ella twijfelde eerst of het wel iets voor haar zou zijn, maar was blij dat ze in de groep iets met haar verdriet kon aanvangen. 'We praatten niet alleen, maar gingen ook creatief met ons verdriet aan de slag. We maakten het tastbaar. Het ging bovendien niet alleen over mijn verdriet, maar ook over mijn broer. Het deed deugd om te praten over wie hij was en wat hij allemaal had bereikt, in plaats van enkel mijn gevoelens centraal te plaatsen.'

Dat de feestdagen eraan komen, geeft Ella een gemengd gevoel. 'Mijn broers verjaardag en sterfdatum liggen allebei in het najaar, dus dat is sowieso al een moeilijke periode. Kerstmis was in het begin ook heel confronterend. Maar we hebben een heel warme familie en op een of andere manier voel ik in Fredriks afwezigheid zijn aanwezigheid. Het is pijnlijk, maar op een manier ook mooi. Nieuwjaar ligt moeilijker: dan start er weer een jaar zonder hem en denk ik aan de jaren die al voorbij zijn en alle jaren die nog komen.'

Marie verloor haar mama

Marie was vorig academiejaar twee weken op haar Erasmusbestemming toen haar mama haar opbelde vanuit het ziekenhuis. 'Ze vertelde mij over haar kankerdiagnose, maar liet mij haar beloven dat ik mijn Erasmus niet zou afbreken. Ze putte net geluk uit wat ik deelde over mijn ervaringen.' Een maand nadat Maries Erasmus was afgelopen, is haar mama gestorven.

'Dat was een shock. Ze was nog geen vijftig en ik was twintig. Ik heb enorm veel gehuild en in de sofa gelegen. Alles voelde onnatuurlijk: ik moest mezelf dwingen om te eten of een wandeling te maken. Op een bepaald moment komt dan het besef dat je haar een mooie begrafenis wil geven. Dan ben ik al mijn tijd daarin beginnen steken, en op de eerste maandag van het tweede semester hebben we haar begraven.'

'De eerste week van dat semester heb ik de lessen van thuis uit gevolgd omdat ik geen zin had om alleen op kot te zitten. De week erna ben ik toch gegaan omdat mijn papa weer ging werken en mijn jongere broer en zus ook naar school gingen. Die week heb ik ook nog vooral digitaal gevolgd. Ik sliep niet goed en wou eigenlijk geen medelij-

den.' Achteraf is Marie wel blij dat de maatschappij haar gezin op een manier verplichtte om het leven weer op te pikken. 'We zijn een heel actieve familie: het voelde vreemd om niets te doen.'

'Ik ben dat semester veel gaan feesten. Normaal spreek ik meer af met vrienden, maar ik voelde mij heel afwezig en ik wou de sfeer niet verpesten. Tijdens het uitgaan kon ik echt genieten: dan had ik het gevoel dat niemand op mij lette en dat ik echt kon doen wat ik wou. Ik heb daar ook gesprekken over gehad met vrienden die zeiden dat ze mij enkel zagen tijdens het uitgaan.'

Het heeft dan ook even geduurd voor Marie er met haar vrienden over heeft gesproken. 'Ik heb er eerst met volwassenen over gepraat, omdat zij al verder staan in hun leven en ik het gevoel had dat ze het zouden begrijpen. Ik wou geen medelijden en als ik bij mijn vrienden was, wou ik eens aan iets anders denken. Dat was soms moeilijk omdat mijn vrienden er voor mij wilden zijn, maar ik moest mijn gedachten soms verzetten. Het beste wat mijn vrienden voor mij konden doen, was vragen of ik wou praten of mijn gedachten wou verzetten.'

Intussen zit Marie weer in het buitenland. 'Ik heb getwijfeld of ik er zelf klaar voor was en of

mijn familie er klaar voor was, omdat ik als oudste zus wel veel verantwoordelijkheid en taken heb overgenomen. Maar verschillende volwassenen hebben mij verteld dat ik de kans om in het buitenland te gaan studeren moest aannemen en het verdriet even moest loslaten. Natuurlijk denk ik er nog aan en heb ik moeilijke dagen, maar ik ben hier gelukkig en ik denk dat ik er minder aan moet denken dan als ik in Leuven was gebleven.'

Robin verloor zijn oma

In februari 2022, toen Robin in het zesde middelbaar zat, stierf zijn oma. 'Ze was mijn meter en ik had een heel goede band met haar. Ze was drie jaar eerder gediagnosticeerd met de ziekte van Alzheimer en sindsdien had ik de zorg voor haar deels op mij genomen.'

Tedereen ging uit op vrijdagavond, maar intussen kookte ik voor oma. Ik ben twee weken amper naar school geweest om tijdens haar laatste dagen bij haar te zijn. Ik heb onze Chrysostomos gemist, maar ben blij dat ik mooi afscheid heb kunnen nemen.' Rond Robins middelvinger glinstert te allen tijde de trouwring van zijn oma.

De periode na haar overlijden voelde hij zich verloren. 'We hebben veel tijd met ons gezin doorgebracht. Daardoor is die band versterkt, maar ze is ook veranderd. Het is niet meer zoals vroeger, want oma maakte deel uit van ons gezin.' Het werd ook moeilijker voor hem om zich te concentreren: 'Ik kan nog steeds geen boeken uitlezen. Ik

heb tijdens de zomervakantie geprobeerd, maar het vraagt heel veel moeite.'

In september ging Robin Politieke Wetenschappen studeren aan de KU Leuven. De stap naar een nieuwe stad was niet gemakkelijk. 'Op onze school was het heel vanzelfsprekend dat je op kot zou gaan, dus ik heb er niet lang bij stilgestaan. Ik had wel gedacht dat er moeilijke momenten zouden zijn, maar het zijn er meer dan verwacht. Dat je studententijd de mooiste tijd van je leven is, is een fabeltje.'

In het weekend bezoekt Robin getrouw het kerkhof. 'De eerste weken na een overlijden wordt het geaccepteerd dat je rouwt, maar daarna lijken mensen het niet meer te begrijpen. Je wordt dan verwacht om het leven te hervatten, maar zo werkt het niet.' Een andere misconceptie is dat personen niet graag over verlies praten. 'Ik geloof dat dat heel persoonsgebonden is, maar ik ben er heel open over en praat graag over oma.'

Robin ziet op tegen de feestdagen, maar heeft een ander lichtpunt om naar uit te kijken. 'Bin-

nenkort gaan we verhuizen naar oma's huis. Ik ging er vroeger zo vaak naartoe om haar op te zoeken, en nu kom ik er niet meer. Ik heb het gevoel dat het verhaal afgerond gaat voelen eens we daar wonen.'

spring nu over het punt waar zij is gestrand.'

'In de periode vlak na haar dood wilde ik haar zoveel dingen vertellen, voor ik mij realiseerde dat dat niet meer ging. Pas na een paar maanden begon het te dagen dat ik haar nooit meer zou zien. Het was dan niet gemakkelijk om te leren om alleen te zijn op kot. Ik had veel tijd om na te denken en was weinig thuis: dan woog het gemis wel op mij. Maar als vriendinnen op bezoek kwamen en naar het doodsprentje vroegen, kon ik erover praten. En hoe meer ik erover sprak, hoe gemakkelijker het werd en hoe beter het mij lukte om er wat afstand van te nemen.'

Charlotte vertelt dat er ook iets moois uit is voortgekomen: 'Onder leiding van de broer van Eline is de stichting Ferm' Eline opgestart. Dat is een boerderij waar jongeren naartoe kunnen die nog wachten op een plaats in een instelling, maar wel al begeleiding nodig hebben. Ik ben blij dat ik daaraan kan meewerken. ☺

Denk je aan zelfmoord en heb je nood aan een gesprek, dan kan je terecht bij de Zelfmoordlijn op het nummer 1813 of via www.zelfmoord1813.be.

We vierden feestdagen samen en gingen samen op vakantie. Ze was al een jaar zwaar depressief, waardoor ik haar weinig kon bezoeken in de instelling. Toen bleek dat ze hersendood was, heeft de familie besloten om de kunstmatige coma stop te zetten.'

Eline was ouder dan Charlotte en studeerde rechten, de studie die Charlotte ook zou starten. 'We hebben veel gesproken over mijn studiekeuze en zij raadde mij aan om net geen rechten te gaan studeren. Op een manier was de druk van die studie voor haar de druppel geweest die de problemen heeft gestart. Ik heb er uiteindelijk toch voor gekozen omdat het mij interesseert, maar het blijft moeilijk om mij niet te spiegelen aan haar en alles wat is misgelopen.'

'Eline haalde alleen maar hoge punten in haar eerste jaren, en ik had het net moeilijk om mijn draai te vinden. Ik had het gevoel dat ik in haar voetsporen moest treden, of dat ik het goed moest doen voor haar. In het begin legde ik teveel druk op mezelf, maar na een tijdje heb ik geleerd om er afstand van te nemen. Toch denk ik er momenteel weer veel over na; ik zit in mijn eerste master en

Charlotte verloor een goede vriendin

In de zomer voor Charlotte aan de KU Leuven zou starten, belandde haar goede vriendin Eline na een poging tot zelfdoding in coma. 'Ze was een dochter van vrienden van mijn ouders, maar ik zag haar als de grote zus die ik nooit heb gehad.

Troostende cultuur

Ella: 'Mijn broer doceerde in de fysica over het heelal. Alle cultuur die mij aan hem doet denken, heeft op de een of andere manier ook met sterren te maken. We kijken soms *Interstellar* met het gezin. Maar ook *Harvest Moon* (Neil Young) en *Across the universe* (The Beatles) doen mij aan hem denken. Ik heb een specifieke playlist met zulke liedjes voor als ik verdrietig ben. Voor de rest kijk ik heel veel naar de sterren: 's nachts voel ik mij verbonden met hem.'

Marie: 'Mij inleven in muziek en film heeft mij geholpen om emoties uit te drukken. Soms hield ik mezelf tegen om te huilen, maar dan zorgden ze ervoor dat ik alles kon uitdrukken en loslaten. Het is moeilijk om aspecten van je eigen verhaal te herkennen in film en muziek, maar ik ben ervan overtuigd dat het helpt om met je emoties om te gaan. Ik ging niet echt op zoek naar die films of muziek, maar ze kwamen precies op de juiste momenten.'

Robin: 'Ik heb veel gehad aan *The midnight library*, al is het boek met momenten heel confronterend. Ik heb ook een sombere afspeellijst voor moeilijke momenten. Daarop staan liedjes van Leonard Cohen, Tom Waits, Tom Odell, Lana Del Rey, Roy Orbison, Ozark Henry, Nick Cave, Tom Rosenthal, Adele en Meskerem Mees.'

Charlotte: 'Na Elines dood heb ik veel piano gespeeld. We speelden vroeger samen muziek, waardoor het eerst raar was om de stukken zonder haar cello te horen. Maar op termijn heeft het wel geholpen om ermee om te gaan. Toen ze nog in coma lag, heb ik *Clare de lune* opgenomen om in haar ziekenhuiskamer af te spelen. Ik heb het stuk dan ook tijdens de begrafenis gespeeld: het doet mij altijd aan Eline denken, op een mooie manier.'

De omhelzing tussen cultuur en rouw

Cultuur en rouw zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Rouwenden vinden troost in kunst, kunstenaars halen inspiratie uit rouw. Zo ook Fleur Pierets die een autobiografisch boek schreef over rouw, maar vooral ook over het leven en de liefde.

tekst: Jan Costers
illustratie: Freya Caris

Tijdens ons interview met Marleen Vertommen, rouwbegeleidster bij Verbinding in Verlies, haalt ze een citaat van wijlen Jan Hoedt aan: 'Kunst is leven, liefde en dood. Al de rest is decoratie.'

Bij de beschrijving van het boek *Julian* van Fleur Pierets zien we een gelijkaardige quote terugkeren: '*Julian is an ode to love, the fragility of life and inevitable loss*'. Dat boek verhaalt het leven van Fleur en Julian. Samen starten ze *22 The project*, waarin ze willen trouwen in alle 22 landen waar koppels van hetzelfde geslacht dat mogen. Na het vierde trouwfeest in New York wordt Julian gediagnosticeerd met ernstige hersentumoren. Zes weken later sterft ze.

Herkenning

Fleur Pierets: 'Ik had veel schrik om mijn eigen herinneringen te vergeten, dus ik moest die van mezelf allemaal opschrijven. Ik heb toen in een interview met *De Morgen* gezegd dat ik daarmee bezig was. De volgende dag stonden er zeven uitgeverijen aan mijn deur om te vragen of ik daar een boek over wou schrijven.'

'Ik heb daar heel lang over getwijfeld omdat ik dacht dat er al honderd boeken waren over rouw. Dat bleek niet zo te zijn. Er zijn uiteraard veel boeken over rouw, maar die zijn geschreven door mannen of vrouwen die in een heteroseksuele relatie zaten en/of kinderen hadden, en dus ook een reden hadden om uit hun bed te komen.'

'Ik vond mijzelf nergens in terug. Toen dacht ik: "Als ik dat heb, hebben andere mensen dat waarschijnlijk ook." Dat heb ik als houvast gebruikt om mezelf voor te leggen dat ik dat andere verhaal moest vertellen. We leven zo hard binnen een aantal referentiekaders dat we de mensen die daarbuiten vallen vergeten.'

22 The project kan gezien worden als een activistisch project. Door te trouwen in de 22 landen waar het homohuwelijk toen legaal was, wordt de vinger op de wonde gelegd: in meer dan 150 landen is het nog steeds niet legaal. Die activistische drijfveer was ook een aanzet om het boek te schrijven.

'Bloed kruipt waar het niet gaan kan; ik blijf een activist. Ik was dat voor haar dood en ben dat nu nog meer. Ik wilde niet per se mijn verhaal delen omdat dat een deel was van mijn rouwproces. Ik zag het wel als iets wat een tool kan zijn voor de mensen die zich ook niet herkennen in de heersende verhalen.'

'Mijn werk is vaak heel persoonlijk, maar ik vertrek wel vanuit de gedachte: "Misschien heeft iemand hier iets aan die zich nergens in terugvindt." Ik vertel vooral wat ik denk dat er verteld moet worden. Daarbij kwam ook nog eens dat ik na de dood van Julian aan zelfreflectie moest doen. Julian was de eerste vrouw waarop ik verliefd werd, dus ik moest mezelf ook nog de vraag stellen of ik gay was. Ik kwam in een soort puberteit terecht op mijn vijfenveertigste, die bovenop dat rouwproces kwam.'

Troost in literatuur

'Ik heb heel veel gehad aan het boek *The Year of Magical Thinking* van Joan Didion. Dat vind ik nog altijd een van de meest fantastische boeken over rouw. Ik heb natuurlijk heel veel vrouwen gezocht, omdat ik zelf ook opgegroeid ben in een tijd waarin vooral mannelijke auteurs het referentiekader waren.'

'Daarnaast heb ik ook veel gehad aan verhalen van minderheidsgroepen. Ik ben Audre Lorde begonnen te lezen, het werk van Kara Walker, Félix González-Torres en de Guerrilla Girls bekeken. Dat zijn allemaal kunstenaars die buiten de norm vallen, wat ook met rouw te maken heeft.'

Bovenstaande werken zijn een troost in dat rouwproces, maar er is ook literatuur die Pierets liever vermijdt omdat die te hard gelinkt wordt aan het verlies zelf. 'Ik kan geen Toon Tellegen meer lezen. Ik las die verhalen voor aan Julian omdat die zo verschrikkelijk mooi zijn, maar ook kort. Julians hersenen waren aan het aftakelen, waardoor ik korte, mooie en niet-triesticte verhalen zocht.'

'Ik grijp niet meer terug naar die verhalen, omdat die verbonden zijn met dat rouwproces. Het is zo'n gigantisch deel van mijn leven, dat ik moet opletten dat ik de zeven jaar die we wel hebben gehad niet laat overschaduwen door die zes weken.'

'Wat ik probeer te doen is niet meer zo hard te focussen op die laatste zes weken. Ik fixeer mij nu op de jaren ervoor en wat ik wel heb gehad. Dat blijft een moeilijke evenwichtsoefening. Het beeld van die laatste zes weken schuift soms over een goede herinnering, waardoor ik er heel actief mee bezig zijn moet zijn om dat tegen te gaan.'

Momenteel werkt Pierets samen met co-scenarist Angelo Tijssens aan een script voor *Julian*. Die verfilming kan een nieuwe manier zijn om mensen die zich niet herkennen in de heersende referentiekaders een verhaal van herkenning te geven. ☺

Blokken doe je best met KURT

Ook deze blokperiode kunnen studieplaatsen in bibliotheken en leercentra van de KU Leuven worden gereserveerd. Het systeem blijft optioneel, ondanks kritiek van studentenvertegenwoordigers.

tekst: [Wolf France](#)
illustraties: [Tine Deleu](#)

KURT is het reserveringssysteem voor zitplaatsen in de bibliotheken en leercentra van de KU Leuven. Het werd ingevoerd om de toestroom van studenten tijdens corona te reguleren en zo samen studeren mogelijk te maken. Nu de pandemie op haar einde loopt, bestaat het systeem nog steeds en lijkt het niet snel te gaan verdwijnen.

Ook deze examenperiode gaan de lange rijen aan de bibliotheken dus niet terugkomen. Je zal wel nog steeds kunnen kiezen of je een zitplaats reserveert of niet. Indien je reserveert, zal je binnen de dertig minuten een QR-code moeten scannen op de gereserveerde plaats.

Nu kan je tot wel 48 uur reserveren in plaats van 32 uur

KURT blijft dus optioneel, al raden de bibliotheken het wel aan. 'Hoe drukker het is, hoe meer aangewezen het is om te reserveren', vertelt Peter Verbist, coördinator van leercentrum Agora.

48 uren in de bib

Er zullen deze examenperiode geen grote veranderingen worden doorgevoerd in de werking van het reserveringssysteem van KURT. De grootste verandering tot nu toe, de invoering van een QR-codesysteem, dateert al van vorig academiejaar.

Door het verplichte gebruik van QR-codes bij reservering werd het plots moeilijker voor studenten zonder smartphone om gebruik te maken van KURT. Volgens Dries Paesen, die voor Stura KURT opvolgt, kunnen die studenten nu via een URL die bij de QR-code staat hun aanwezigheid bevestigen. 'Studenten kunnen ook altijd aan de balie een reservering plaatsen', voegt Verbist toe.

Wat na de junizittijd wel veranderd is, is het aantal opeenvolgende uren dat studenten kunnen reserveren. Voordien was dat beperkt tot 32 uur. Nu kan je tot wel 48 uur reserveren. Dat is vooral handig voor studenten die maximaal van de openingsuren willen gebruikmaken.

In het tweede semester zal het reservatiesysteem voor groepsworkshops wel een andere invulling krijgen. Nu gebeurt er niets wanneer studenten voor zo'n reservatie niet komen opdagen. 'Dat is enorm vervelend voor studenten die wel een groepsworkshop hadden willen reserveren,

maar te laat waren', vertelt Paesen. Het standpunt van de Stura-AV over dit onderwerp moet nog worden vastgelegd.

Coronarestant

Nu de pandemie is afgelopen, kan je je afvragen waarom het reserveringssysteem nog niet opgedoekt is. Volgens het hoofd van Bibliotheken 2Bergen, Elke Ghesquière, is dat een frustratie die bij een aantal studenten leeft. Paesen bevestigt dat: 'Op de AV werd al eens aangekaart dat corona weg is, en het reservatiesysteem dus mag verdwijnen.'

Het reservatiesysteem heeft echter een aantal positieve neveneffecten. 'We kunnen op deze manier zekerheid geven aan de studenten die daarnaar op zoek zijn', meent Ghesquière. Bovendien worden studenten niet verplicht om te reserveren. 'Je kan altijd naar binnen gaan, wat tijdens corona niet het geval was', voegt ze toe.

'Stura heeft zich moeten verzoenen met het volledig gebruik van het reservatiesysteem'

[Dries Paesen](#), *mandataris Cultuur Stura*

Het oude systeem waarbij studenten vroeg moesten opstaan om in de rij te wachten, had bovendien heel wat nadelen. Zo werden volgens Verbist pendelstudenten en studenten met een ander bioritme benadeeld. 'Voor vroege vogels was het oude systeem misschien goed, maar voor de rest zeker niet', voegt Ghesquière toe.

Studenten zijn verdeeld

Ondanks de voordelen, blijft de mening van studenten over het reservatiesysteem verdeeld. Ghesquière heeft met zowel voor- als tegenstanders gesproken. 'Sommigen zijn heel blij met het systeem, anderen willen het zo snel mogelijk afgeschaft zien.'

'Het reservatiesysteem kan voor wrevel zorgen onder studenten'

[Frederic Vandoolaeghe](#), *campusbibliothecaris KULAK Leuven*

Ook bij Stura waren de meningen lang verdeeld. Zo wogen de nadelen voor veel stuvers niet op tegen de voordelen. Sommigen waren geen voorstander van het dubbel systeem, omdat dat voor verwarring zou kunnen zorgen. De AV stemde wel in met het behoud van KURT voor de reservatie van collectieplekken.

Na verdere argumentering van het team achter KURT was er een meerderheid om het tijdens de blokperiodes te blijven gebruiken. 'Maar Stura heeft zich uiteindelijk toch moeten verzoenen met het volledig gebruik van het reservatiesysteem', geeft Paesen toe.

Klachten beperkt

Studenten kunnen namelijk via een officieel e-mailadres (ask.kurt@kuleuven.be) hun mening geven over het reservatiesysteem. Het aantal klachten dat de bibliotheken bereikt, blijft echter

voorlopig beperkt. Volgens Verbist gaat het om slechts een à twee klachten per week. 'Tijdens de pandemie hadden we veel meer klachten', verduidelijkt hij.

Wat wel de oren van de bibliotheken bereikt, zijn de frustraties van studenten die kiezen om niet te reserveren, maar zich moeten verplaatsen als blijkt dat hun zitplek door iemand anders gereserveerd is. 'Dat kan voor wrevel zorgen onder studenten', meent Frederic Vandoolaeghe, de campusbibliothecaris van Kulak. Hij voegt wel toe dat er voordien gelijkaardige problemen waren: 'Toen werden er plaatsen vrijgehouden voor studenten die nog niet aanwezig waren.'

Reserveringsgraad varieert

KURT wordt overigens niet op elke studeerlocatie evenveel gebruikt. Verbist geeft aan dat de reserveringsgraad voor Agora altijd hoog ligt. Volgens hem omdat het leercentrum ook tijdens de lesweken zeer populair is. 'Op de locaties die minder gebruikt worden, ligt de reserveringsgraad bijgevolg lager', aldus Verbist.

'Zolang bibliothecarissen en studenten inzien dat het systeem werkt, zie ik geen reden om het af te schaffen'

[Peter Verbist](#), *coördinator Agora*

Ghesquière heeft dan weer het gevoel dat het reserveringssysteem tijdens de lesweken minder gebruikt wordt op Arenberg en Gasthuisberg. 'We hebben grote bibliotheken, dus er is altijd wel voldoende plaats', verduidelijkt ze. Naarmate de blok nadert, zullen de reservaties volgens haar wel toenemen. 'Ik verwacht dat tijdens de blok de meeste mensen zullen reserveren', vertelt Ghesquière.

Campussen voorlopig buiten schot

Aan de campussen buiten Leuven wordt hetzelfde systeem van optionele reservatie toegepast. Opvallend is dat reserveren daar veel minder populair blijkt dan in Leuven. Zo stelt Vandoolaeghe dat de studenten in Kortrijk nog niet veel gebruikmaken van KURT. Ook Paesen geeft toe dat het onderwerp in Leuven veel meer leeft dan op de andere campussen.

Een reden daarvoor kan een andere verhouding tussen studenten en zitplaatsen zijn. 'Het is momenteel druk, maar voorlopig is er nog geen plaatsgebrek', stelt Vandoolaeghe. Zij hebben in totaal slechts 285 zitplaatsen, maar hebben door een relatief kleine studentenpopulatie een hogere ratio.

Vandoolaeghe vervolgt dat het reserveringssysteem een extra service is voor studenten van de Associatie KU Leuven. Andere studenten kunnen na inschrijving als externe de collecties wel consulteren, maar kunnen geen plaatsen reserveren. 'Zo blijven de studieplaatsen in eerste plaats beschikbaar voor onze studenten', vertelt hij.

Evaluatie noopt

Zoals na elke examenperiode zal ook nu de werking van KURT geëvalueerd worden. In het voorjaar volgt er daarbovenop een bredere bevestiging. Die twee evaluaties komen bovenop de permanente evaluatie die het KURT-systeem altijd ondergaat.

Het lijkt echter onwaarschijnlijk dat t KURT op de schop moet. 'We verwachten geen grote aanpassingen, anders hadden we die zaken al lang toegepast', meent Ghesquière.

Verbist bevestigt dat: 'Zolang bibliothecarissen en studenten inzien dat het systeem werkt, zie ik geen reden om het af te schaffen.' Hij geeft toe dat hij oorspronkelijk geen voorstander was, maar vindt het ondertussen een logische stap in de dienstverlening.☺

Onderwijs kort

Kort nieuws uit het onderwijslandschap.

tekst: [Wolf France](#)

'Commissie van Wijzen' buigt zich over het onderwijs

Minister Ben Weyts (N-VA) heeft een 'Commissie van Wijzen' samengeroepen om zich te buigen over de vraag hoe de leraar van morgen er moet uitzien. De commissie heeft de bedoeling om in de luwte te werken aan een blauwdruk voor modern school- en personeelsbeleid in het onderwijsveld. Op die manier hoopt Ben Weyts iets fundamenteels aan de onderwijskwaliteit in Vlaanderen te kunnen veranderen en het lerarentekort een halt toe te roepen.

Die onderwijskwaliteit is namelijk al enkele jaren aan het dalen. Dat komt duidelijk naar voren uit de PISA-studies die leesvaardigheid, wiskundige geletterdheid en wetenschappelijke geletterdheid testen bij 15-jarigen. Ook dit jaar werden testen afgenomen bij kinderen uit wel negentig landen. De resultaten voor Vlaanderen die dit jaar zijn afgenomen, zijn momenteel nog niet beschikbaar.

De commissie bestaat uit zowel experts, schoolleiders, leerkrachten en HR-experten uit het bedrijfsleven. Dirk Vandamme, die in een vorig leven professor Onderwijskunde aan de UGent was, zal het voorzitterschap opnemen. Samen met vicevoorzitter Paul Yperman selecteerde hij de andere leden van de commissie. Voor de KU Leuven is enkel onderwijs econoom Kristof De Witte lid van de commissie.

Ben Weyts geeft aan dat de commissie het zal hebben over het statuut van leerkrachten, schoolorganisatie en net-overschrijdende samenwerkingen. Daarnaast wil ze inzetten op de opportuniteiten die digitalisering kan brengen. Wat de commissie beslist, zal ongetwijfeld een effect hebben op de educatieve masteropleidingen zoals ze aan de KU Leuven georganiseerd worden.

Leuven instituut voor Familiale en Seksuologische wetenschappen bestaat zestig jaar

Het Instituut voor Familiale en Seksuologische Wetenschappen (IFSW) dat verbonden is aan de faculteit Geneeskunde van de KU Leuven bestaat al zestig jaar. Het instituut is een van de oudste naoorlogse Europese seksuologische instituten dat nog steeds actief is.

Het IFSW houdt zich met zowel onderwijs als onderzoek bezig. Volgens de KU Leuven is de academische aanpak en interdisciplinariteit uniek in de Lage Landen en daarbuiten. 'Onze multidisciplinaire invalshoek trekt bovendien een ruimer publiek aan dan elders', duidt professor Enzlin van het instituut.

De vele bekende seksuologen zoals Goedele Liekens en Lotte Vanwezemaal die de KU Leuven heeft voortgebracht, genoten allen hun opleiding aan het IFSW. Dit jaar zijn maar liefst 127 nieuwe studenten aan het eerste jaar van de master Seksuologie begonnen.☺

De beste studeerplekjes in Leuven

Reporters van *Veto* en studenten op Instagram geven hun mening over de beste studeerplekjes in Leuven.

tekst: [Freya Caris](#), [Femke Beutels](#), [Saskia Vancoppenolle](#) en [Kasper Nollet](#)
beelden: [Freya Caris](#), [Femke Beutels](#) en [Kasper Nollet](#)

De fakbars lopen stilaan leeg, het gekeuvel in de cafés neemt af en het ruikt naar ijver in de bibs: de Leuvense studenten maken zich op voor de koude blokperiode die volgt. Maar waar kan je als student het beste studeren?

Uit een bevraging van *Veto* op Instagram komen het Erasmushuis van de faculteit Letteren en de Bibliotheek Sociale Wetenschappen als populairste opties uit de bus. Het minst populair onder onze volgers blijken de Universiteitsbibliotheek op het Ladeuzeplein en de Bibliotheek Rechtsgeleerdheid en Criminologische Wetenschappen.

Met een viertal ervaringsdeskundige studenten, trok *Veto* naar de tien bekendste studeerplekjes van Leuven voor een eigen beoordeling. We gingen er langs met enkele aandachtspunten op zak van Peter Verbist, coördinator van Leercentrum Agora.

Erasmushuis

De bibliotheek van de faculteit Letteren, gelegen in het Erasmushuis, is een heel populaire studieplek in centrum Leuven. Met goede reden: de bibliotheek beschikt over ruime tafeltjes en comfortabele, zachte stoelen. Het is er over het algemeen aangenaam stil en lekker warm.

Het gebouw lijkt langs de buitenkant op het eerste gezicht op een brutalistisch Sovjet-Russisch hoofdkwartier. Eens je er echter mee vertrouwd geraakt, leer je er een van de gezelligste studeerplekjes in Leuven kennen.

Ook niet-Letterenstudenten merken deze bibliotheek op. Dat zorgt voor wrevel bij sommige fans: 'Er passeren te veel rechtenstudenten', deelt een student ons mee. Een ander dient hem van repliek: 'De Letterenstudenten zijn een beetje té aanwezig...'

Uit onze bevraging blijken de populairste verdiepingen onder studenten het derde en het vierde. Het kan op de meeste verdiepingen wel aardig druk worden soms. In dat geval zoek je best je heil op de minder drukke etages, zoals zes en zeven. Het grootste nadeel aan het Erasmushuis is immers dat de plekken snel bezet zijn. Op tijd komen is de boodschap.

Ten slotte is er natuurlijk ook de gezellige Madmum-koffiebar naast de ingang. Mogelijk is dat het beste dat ze hier ooit hebben ondergebracht, naast Erasmus zelf.

Onze score: 8/10
Publieksscore: 8/10

Artes Universiteitsbibliotheek

De Universiteitsbibliotheek is een beschermd monument: de vele toeristen die er rondlopen geven je soms het gevoel dat je er niet hoort te zijn. 'Daar zijn er veel te veel van', klaagt een student uit de bevraging. Toch zijn studenten hier meer dan welkom.

Je moet er wel met allerlei erfgoedregeltjes rekening houden: de vloeren en trappen zijn glad en de meubels kostbaar, bijgevolg mag je je studiestuifjes alleen in een mandje meenemen en is zelfs water drinken niet toegestaan. Dat kan een erg magere publieksscore verklaren.

De verwarming is geregeld een zootje: als het er niet bloedheet is, is het er zeker en vast te koud. Anderzijds is de verlichting hier wel gezellig en de

stille wordt meestal goed gerespecteerd, ook door de toeristen. Maar met het foute paar schoenen aan, horen ze je gepiep wel tot in de Himalaya's...

Het is een populaire studeerplek, maar meestal is er nog een plaatsje vrij. Als de grote zaal té groot voor je is, kan je altijd terecht in een van de andere zaaltjes.

We geven het toe: Om te studeren is dit niet bepaald de beste plaats, maar we bleven toch even plakken vanwege de *vibe*. Want wat werkt motiverender dan je even een student op Zweinstein te kunnen wanen? Hocus-pocus jezelf daarna wel maar gauw naar een betere bib.

Onze score: 6/10
Publieksscore: 5,9/10

2Bergen campus Arenberg

Het eerste wat je denkt wanneer je de wetenschapsbibliotheek binnenwandelt is: 'Deze faculteit heeft geld.' In de inkomhal word je verwelkomd door het miniatuurkasteel van Arenberg uit Legoblokjes. Drank en spijs zijn à volonté aanwezig in de kantine ernaast. Voor onze reporter die aan faculteit Letteren studeert, is dit gebouw het hoogtepunt van academische decadentie. Het ene moment lijk je je in een Star Wars-ruimteschip te bevinden, het andere verdwaal je haast in een neogotisch doolhof.

Het is hier aangenaam studeren eens je je weg kent. Verbist van Leercentrum Agora haalt aan dat akoestiek belangrijk is voor een studeerplek.

Bibliotheek Psychologie en Pedagogie

Op het eerste gezicht lijkt deze bibliotheek een nogal kale, saaie bedoeling. Dat beeld klopt echter niet, want het duurt niet lang om je hier helemaal thuis te voelen.

De lampen zijn sterk maar warm, de studenten vriendelijk en de tafels voldoende groot. Daarnaast kan je elke gsm gemakkelijk en gratis opladen aan de oplaadpaal buiten de poortjes. Het

sleutelsysteem van de lockers is helaas wat verouderd.

Een ander nadeel is de ietwat vreemde ligging van deze bib. Wij liepen alvast eerst het verkeerde gebouw binnen. Dat was even om gek van te worden. Zijn er psychologen in de zaal? Gelukkig wel.

Onze score: 7/10
Publieksscore: 6,7/10

Op 'de zolder' heb je in elk geval zelden last van lawaai. De vloer is er zacht en de ruimte is ook voldoende verlicht, al zijn er wel amper ramen aanwezig. Daardoor voelt de zaal soms een beetje drukkend.

Aan pauzemogelijkheden is er geen gebrek: de kantine is subliem, de omgevende natuur is ideaal voor een wandelingetje en het kasteel van Arenberg ligt op een steenworp verwijderd. Wetenschapsstudenten zijn overigens bijzonder aantrekkelijk, viel onze reporter op. Kortom: studeren is hier zelden een saaie bedoeling.

Onze score: 8/10
Publieksscore: 7,5/10

E-Bib

Wat de bibliotheek van de economen betreft, waren we op het eerste gezicht niet overtuigd van de studieruimte. Ze oogt kaal en allesbehalve aangenaam om een volledige blok in door te brengen. Wie echter beter kijkt, vindt hier en daar leuke plaatsen om te studeren.

De open ruimtes op de benedenverdieping zijn een must voor wie groepsdruk nodig heeft om goed te kunnen werken. Tenzij je houdt van lawaaiërende studenten, raden wij de zitplaatsen aan de poortjes alvast af. De kleine lokalen doen het

daarentegen wel erg goed. Over het algemeen kan je in deze bibliotheek gefocust werken, maar qua werksfeer schiet ze niet boven de anderen uit. De economieerds hier en daar moet je er trouwens helaas bijnemen (*knipooog*).

Genoeg van deze bib? Maak een wandeling in het park om even aan je studieboeken te ontsnappen. Als pauze kan dat tellen. Kortom, onze studiesessie hier kon er zeker mee door, maar er zijn betere bibliotheken te vinden.

Onze score: 7/10
Publieksscore: 6,4/10

Bibliotheek Sociale Wetenschappen

De bibliotheek van Sociale Wetenschappen is niet zo bekend, maar biedt niettemin een goede studie-ervaring. Je kan er gezellig tussen de boeken zitten, de tafeltjes zijn heel ruim en er zijn voldoende stopcontacten. Volgens Verbist van Agora is een studieruimte best zo groot mogelijk, en hier is daar duidelijk voorrang aan gegeven.

Er komt veel natuurlijk licht binnen door de grote ramen. Sommige studieplekken bevinden zich in een 'boomhutje' of verstopt achter de boe-

kenrekken. Je hebt dus wel veel variatie, maar het is niet altijd even gemakkelijk om je plekje te vinden. De aanduidingen zijn niet erg consequent.

Er zijn zeteltjes en barstoelen als je zitvlak al eens wat afwisseling nodig heeft. Over het algemeen blinkt deze bibliotheek niet per se uit in gezelligheid, maar het biedt alle benodigdheden om goed te kunnen studeren. Een aanrader.

Onze score: 8/10
Publieksscore: 8/10

Agora Learning Centre

Deze ware trekpleister voor (voornamelijk buitenlandse) studenten biedt ruim vijfhonderd studieplaatsen. Toch is het vaak moeilijk om ook maar een vierkante meter aan ruimte te bemachtigen: de plekjes zijn felbegeerd.

Zeker de Silent Study is geliefd onder studenten, dat bleek duidelijk uit onze Instagram-bevraging. Veel studenten zijn dan ook gedwongen om zich in de Flexispace te installeren. Daar is geconcentreerd werken moeilijker, aangezien er geen regel van strikte stilte geldt.

Druk is het altijd in Agora, maar in de meeste

gevallen is dat het waard, want de leerruimtes zijn erg aangenaam. Die drukte wordt trouwens ruimschoots goedge maakt door de aanwezigheid van automaten, pingpongtafels en zelfs een PlayStation.

De nabijheid van Alma 2 en de lange openingstijden – open tot middernacht, zelfs op zon- en de meeste feestdagen! – zijn Agora's grootste troeven. Niet verwonderlijk dat het zo'n populaire studeerplaats is.

Onze score: 8/10

Publieksscore: 7.5/10

2Bergen Learning Centre Désiré Collen

'Is dit de berg al?', vroeg onze onwetende Letterenstudent tot drie keer toe, tijdens onze tocht naar het Désiré Collen. Wat de geneeskundigen bezielden toen ze besloten om hun faculteit op zo'n lastige heuvel te plaatsen? We hebben er het raden naar.

We konden door die zware reis onze teleurstelling niet goed verbergen bij aankomst. De bibliotheek is namelijk best klein, zeker als je het vergelijkt met de rest van de faculteit. De gebouwen zijn wel ruim, maar je vindt er niet zo gemakkelijk je

weg de eerste keer. De drank- en snackautomaten in de buurt maken wel veel goed. Ook een pingpongtafel op een van de binnenpleinen ontging ons niet.

De studeerplekjes zelf zijn best oké, maar niets bijzonder. Al bij al zit je hier wel goed, maar de vraag is of het de zware klimtocht vanaf je kot wel waard is. Onze Letterenstudent voelde zijn benen niet meer. Zijn er dokters in de zaal? Gelukkig wel.

Onze score: 6.5/10

Publieksscore: 6.3/10

Rechtenbib

We zagen niet minder dan vijf studenten met hemd en blazer toen we binnenwandelen. Het is onmiddellijk duidelijk: dit is de bibliotheek van de rechtenstudent. Minpunten voor de hemden en blazers.

De bibliotheek op campus Rechtsgeleerdheid en Criminologische Wetenschappen zelf is echter best oké. Met het Academisch Kwartier nabij, is de bibliotheek ideaal voor wie na het studeren niet te veel tijd kwijt wil spelen aan het zoeken naar een plek om te eten.

Je spullen kan je ook na de openingsuren gemakkelijk kwijt in de lockers, al zijn die buiten de deuren vlug bezet. In deze bib wisselen grote overzichtelijke ruimtes en kleinere lokaaltjes elkaar af. Wie niet gestoord wil worden door voorbijgaand rechtenvolk, kan terecht in het achterste lokaal op de bovenste verdieping, of in lokaal 2B+. Die plekjes zijn echter schaars, dus op tijd reserveren is de boodschap!

Onze score: 7.5/10

Publieksscore: 6.3/10

Bibliotheek Wijsbegeerte

Wanneer je de filosofiebibliotheek binnenwandelt, voelt het een beetje alsof je een boomhut beklimt. Het bouwsel bevat maar liefst vier verdiepingen, en die kraken alsof ze elk moment kunnen inzakken. Echt stil is het er dus nooit; je kan door de merkwaardige constructie zelfs iemand drie verdiepingen hoger nog horen kuchen.

De gangetjes zijn uitzonderlijk smal, net zoals de tafeltjes. Daar past je laptop amper op, maar dat wil wel zeggen dat je een excuus hebt om lekker dicht tegen je medestudenten aan te kruipen.

De plaatsen zijn beperkt, maar omdat niet veel mensen de bib kennen is er altijd wel een plekje vrij.

Boven alles schreeuwt dit studieplekje gezelligheid. Het is zowel sfeervol als efficiënt verlicht met bureaulampjes. Het is er lekker warm en je wordt getraakteerd op een mooi uitzicht op de tuin. Dat stukje groen biedt een goede, maar wel de enige vorm van randanimatie voor tijdens je studiepauzes.

Onze score: 8.5/10

Publieksscore: 7.5/10

'Ik fungeer als brug tussen de vrijwilligers en lgbtqia+-jongeren'

In de reeks 'Sociale studenten' gaan we op zoek naar studenten die zich naast hun studiewerk op een bijzondere manier maatschappelijk engageren. Vandaag praten we met rechtenstudent Elena Amore.

tekst: [Emilie de la Motte](#) en [Simon Tibo](#)
beeld: [Kasper Nolle](#)

Elena is een gedreven vrijwilliger bij Refuge in Brussel. Dat is een organisatie die noodopvang voorziet voor jongeren tussen de 18 en 25 jaar die niet meer thuis terecht kunnen omwille van hun genderidentiteit of seksualiteit. Ze zijn één van de slechts drie opvanghuizen voor lgbtqia+-jongeren in België, maar moeten het doen met beperkte middelen. Vrijwilligers zoals Elena zijn er dus onmisbaar.

Laten we beginnen bij het begin. Wat doe je als vrijwilliger precies bij Refuge Opvanghuis?

Elena: (Licht) 'Ik doe eigenlijk heel veel. Mijn eerste rol is om samenkomsten of permanenties te organiseren. Elke donderdag komen we met vrijwilligers en jongeren samen bij Refuge. We voorzien dan voedsel- en hulppakketten. Daarna koken we samen en zorg ik ook voor een activiteit, zoals gezelschapsspelletjes of een filmavond.'

'Het is altijd fijn om te zien hoe die jongeren openbloeien en zichzelf durven zijn'

'Maar ik fungeer ook als brug tussen de vrijwilligers en de jongeren. Daarboven ben ik ook PR-verantwoordelijke geworden, omdat ik naast één andere collega de enige Nederlandstalige ben.'

Wat is een van je warmste herinneringen aan die bijeenkomsten?

'Wat mij het meeste raakt, is om te zien hoe de jongeren evolueren terwijl ze bij ons zijn. Als ze toekomen bij Refuge hebben ze net iets extreem traumatiserend meegemaakt. Ze sluiten zichzelf dan af van alles en iedereen. Wij geven hen ook alle tijd en ruimte om zelf te kiezen of ze er meer bij betrokken willen worden.'

'Na een tijdje beginnen de jongeren dan mee te koken of te babbelen en vrienden te maken. Ik vind het zalig om te zien hoe ze dan opeens binnenkomen met een croptop of eyeliner aan. Het is altijd heel fijn om te zien hoe ze openbloeien en zichzelf durven zijn.'

'Je kan een immens verschil maken door gewoon te vragen naar iemand zijn dag'

'Tets wat ik nooit zal vergeten en wat mij heel veel geleerd heeft, is het verhaal van een jonge kunstenaar. We praatten regelmatig over zijn

kunst en alledaagse dingen. Niet echt over zijn verleden, daar vraag ik nooit naar. Op een gegeven moment vertelde hij mij plots: "Ik wil dat je weet dat je mij echt gered hebt van een depressie". Ik was eerst verbaasd; ik had niets speciaals gedaan. Daaruit heb ik geleerd dat je een immens verschil kan maken door al gewoon te vragen naar iemands dag en te luisteren.'

Heel mooie momenten, maar tegelijk ook heftige dingen om mee te maken. Is het voor jou soms moeilijk om alles los te laten als je daarna terug naar huis gaat?

'Dat is heel moeilijk, maar je leert het wel met de tijd. Waar ik het ook heel lastig mee heb, is dat er veel meer aanvragen zijn dan plaatsen voor onderdak. We kunnen die mensen dan wel vaak helpen met psychologische of juridische hulp. En

ik trek mij dan op aan de gedachte dat we sowieso een positief verschil kunnen maken.'

Hoe combineer je dit engagement met je studies?

(Licht) 'Niet. Ik ben erin gerold op een moment dat ik opeens veel vrije tijd had. Ik heb toen echt veel tijd gestoken in Refuge en daarom ook veel verantwoordelijkheid gekregen. Met mijn studies erbij wordt het wel zwaar.'

Je studeert rechten. Zou je hier later ook graag verder in gaan?

'Nee, hoewel advocaten voor al deze individuele zaken ook heel erg nodig zijn. Ik wil zelf graag iets doen in het domein van mensenrechten, maar op een breder vlak. Ik wil dictators afzetten.' (licht)☺

Iedereen leest Veto.

Maar wist je dat ook iedereen eraan kan meewerken?

Veto zoekt schrijvers, tekenaars, fotografen, nalezers, interviewers, moppentappers, videomakers...

Heb je interesse? Kom volgend semester eens langs op onze **vergaderingen** (elke donderdag om 20u) in 's-Meiersstraat 5. Of stuur een mailtje naar veto@veto.be.

De masterstages Geneeskunde moeten menselijker

Steeds vaker duiken verhalen op van geneeskundestudenten die zich tijdens hun stagejaar nog moeilijk kunnen rechthouden onder de hoge druk. Hoog tijd voor structurele verandering.

tekst: [Maja Heylebosch](#) en [Sarah Maesen \(in naam van Arts en Mens\)](#)
illustratie: [Anastasia Arnhold](#)

De grote masterstage is een zware periode in het opleidingstraject van elke geneeskundestudent. Het zou een moment binnen de opleiding moeten zijn waar elke dokter in spe naar uitkijkt, maar het is ook een periode waarin geneeskundestudenten op veel zaken moeten inboeten. Werkweken van 72 uur zijn minder uitzonderlijk dan we zouden willen, waardoor ontspanning, een sociaal leven en een gezond levensritme op de helling komen te staan.

We kunnen ons echter afvragen of het verantwoord is dat ook mentale gezondheid en financiële onafhankelijkheid dat lijstje van opofferingen halen. Zo kampt 30% van de geneeskundestudenten met burn-outklachten, onder wie voornamelijk studenten uit het 2de en 3de masterjaar.

Getuigenis Sarah

'Al negen maanden werk ik ongeveer tien uur per dag in verschillende ziekenhuizen in België. Genoeg collega's van mij doen daar makkelijk nog enkele uren per dag bij. Begrijp me niet verkeerd, de stages zijn een enorm leerrijke ervaring waar ik eindelijk al die theorie in de praktijk kan toepassen, maar ik vraag me af of dat ten koste van mijn mentale gezondheid moet gaan. Bovenop het werk in het ziekenhuis worden we namelijk verwacht onze thesis te schrijven, casussen voor te bereiden, thematische opdrachten in te dienen en heel wat extra administratie in orde te brengen. Daardoor heb ik jammer genoeg steeds minder tijd om voor mezelf te zorgen.'

Dokters moeten waken over de gezondheid van anderen, maar wie springt in de bres voor hún mentale gezondheid? Arts en Mens wil die rol op zich nemen en streeft naar een gezonder en menselijker werk-/leerklimaat voor de dokters van de toekomst. Na veel overleg besloten we in te zetten op 3 speerpunten die aan de basis kunnen liggen van meer menselijke stages voor studenten geneeskunde.

Afschaffing van de opting-out

Wettelijk mag je als stagiair gemiddeld 48 uur per week werken. De opting-out is een formulier dat je ondertekent om vrijwillig afstand te doen van die wet en dat maximum op te trekken naar gemiddeld 60 uur per week.

Ook al is het tekenen van de opting-out niet verplicht, veel studenten voelen dat wel zo aan. De druk om goed te presteren is erg hoog en helaas wordt nog al te vaak gedacht dat zwaardere stages en langere werkdagen het leerproces altijd bevorderen, maar uitgeputte stagiairs maken geen betere artsen. Bovendien hebben studies aangetoond dat langere werkweken leiden tot meer fouten. Het systeem houdt ook een ongezonde competitie en vijandigheid tussen stagiairs onderling in de hand.

'Tijdens mijn chirurgiestage in Duitsland had ik een werkweek van 40 uur. Ik voelde me frisser, had meer energie en was minder uitgeput waardoor ik ook beter kon onthouden wat ik doorheen de dag leerde. De focus lag daar heel duidelijk op mijn leerproces en niet op het aantal uren dat ik moest presteren. Dat was echt een verademing. Doordat ik 8h per dag moest werken, had ik ook eindelijk terug tijd om even voor mezelf te kunnen zorgen. Ik had terug een sociaal leven, kon beter ontspannen en ik kon ook terug tijd vrijmaken om aan mijn thesis te schrijven. Ik voelde me terug even gewoon student en daar had ik echt nood aan.'

De afschaffing van de mogelijkheid tot opting-out zou rechtstreeks bijdragen aan een gezonder en gebalanceerder werk- en leerklimaat voor stagiairs. Daarbij volstaat 48 uur per week in het ziekenhuis om goede artsen te vormen. In onze buurlanden ligt het gemiddelde aantal gewerkte uren dan ook al veel lager.

Verplichte onkostenvergoeding

Wie in België een stage aflegt binnen een opleiding doet dat meestal onbetaald, omdat het nog steeds algemeen aanvaard wordt dat het diploma dat je op het einde van de rit ontvangt de financiële investering helemaal waard is. Onbetaalde arbeid als stagiair wordt dus verantwoord door die te bekijken als een win-winsituatie voor zowel de student als de werkgever. Ziekenhuizen kunnen een beroep doen op jouw arbeid en in ruil daarvoor krijg je leerkansen toegekend.

Niet elke student heeft echter het privilege om zich met die zorgeloze visie door de stageperiode te begeven. De zware werklust tijdens de stageperiode zorgt ervoor dat je als stagiair je flexibiliteit verliest om een studentenjob uit te oefenen. Veel studenten hebben die inkomsten echter nodig om hun studies, kot, voeding en dergelijke te betalen.

Of je een vergoeding krijgt, hangt nu volledig af van de goede wil van de stageplaats zelf. Onbetaalde stages werken daardoor sociale ongelijkheid in de hand en zetten bovendien nog eens extra het elitaire karakter in de verf waar de opleiding Geneeskunde nu al mee kampt.

Dat zou de faculteit Geneeskunde kunnen verhelpen door ziekenhuizen te verplichten om haar student-artsen een financiële compensatie te geven voor ten minste de verplaatsingskosten en voor het verlies van de flexibiliteit die nodig is om een studentenjob te kunnen uitoefenen.

Investeren in de zorgsector

Ziekenhuizen rekenen voor hun goede werking op de onbetaalde arbeid van stagiairs. Een stage dient in de eerste plaats om te leren en ervaring op te doen, niet om de gaten in de personeelsbestanden van ziekenhuizen op te vullen.

We erkennen natuurlijk de hoge werkdruk die het zorgpersoneel vandaag al ervaart. Het kan niet de bedoeling zijn dat verbeterde werkomstandigheden voor stagiairs betekent dat het zorgpersoneel nog eens extra belast wordt. Investeren in meer en huidig personeel zou op lange termijn zowel de stagiairs als de ziekenhuizen ten goede komen.

'Sinds ik met mijn masterstage ben gestart heb ik nauwelijks nog tijd om te sporten, gezond te eten, vriendschappen te onderhouden en gewoon eens te ontspannen. Tegen patiënten blijf ik natuurlijk uitleggen hoe belangrijk al die zaken zijn, maar zelf moet ik mijn verstand op nul zetten om te kunnen blijven doorgaan. Dat kan zo toch niet?'

Het lijkt natuurlijk niet evident om veranderingen in te voeren in een systeem dat al jarenlang de norm is voor artsen in opleiding. De zware stageperioden worden nog steeds gezien als een soort doop die je moet doorstaan om erbij te horen of een dogma dat niet in vraag gesteld mag worden.

Wie dokter wil worden, moet hard werken en een sterke geest hebben. Slaag je daar niet in, dan is het beroep misschien toch niks voor jou. Zoveel studenten zijn ons voorgegaan, dus waarom zouden wij het anders willen?

Zo wordt echter een systeem in stand gehouden dat stagiairs Geneeskunde niet toelaat gewoon mens te zijn. Velen zullen het ermee eens zijn dat we afstand moeten nemen van die achterhaalde denkwijze, maar in de praktijk is dat wel nog steeds de visie die schuilgaat achter de werkethiek waarmee stagiairs vandaag geconfronteerd worden.

Mettertijd is de vorm van de stages voor artsen in opleiding collectief geaccepteerd geraakt, maar dogma's zijn niet meer van deze tijd. Verbetering komt er door oude concepten in twijfel te trekken en te zoeken naar alternatieven.

Daarom is Arts en Mens ervan overtuigd dat de afschaffing van de opting-out, de invoering van een onkostenvergoeding en meer investeringen in de zorg de eerste stappen zijn om een gezondere werkethiek te creëren voor de masterstages voor geneeskundestudenten.

Arts en Mens bestaat uit een groep geneeskundestudenten die de problematieken van geneeskundestages probeert bloot te leggen en oplossingen voorstelt die de stages in een meer menselijk kader kunnen plaatsen. Sluit je aan bij Arts en Mens en steun onze missie voor meer menselijke stages voor artsen in opleiding.☺

Dit opiniestuk bevat de mening van de auteurs. Ze bevat niet noodzakelijk de mening van de redactie.

Help, ik wil van richting veranderen

Zowel studieloopbaanbegeleiders als medestudenten geven aan dat heroriënteren soms de juiste keuze is. 'Als ik het niet had gedaan, was ik gecrasht.'

tekst: [Eline Vanmarsenille](#)
beeld: [Wolf France](#)

Meer dan 17% van de studenten aan de KU Leuven verandert tijdens hun studieloopbaan van richting binnen de universiteit. Het is dus helemaal niet vreemd om te twifelen of je richting wel bij je past. De KU Leuven biedt een uitgebreid netwerk van ondersteuning aan voor studenten in die situatie.

'Studenten die twifelen over hun studiekeuze, kunnen best eens langsgaan bij de facultaire studieloopbaanbegeleider van hun huidige richting', geeft Bart Dejonghe, algemene studieloopbaanbegeleider bij Stuvo, aan. Die facultaire begeleiders zijn het meest geschikt om vragen in verband met studietraject, studiemethode of -planning te beantwoorden. Ze bieden een luisterend oor aan studenten wanneer ze twifelen of overwegen te heroriënteren.

Stuvo helpt je op weg

Bij meer algemene twijfels verwijzen de facultaire begeleiders studenten door naar door naar de algemene dienst voor studieadvies van Stuvo. Studenten kunnen ook zelf een afspraak maken via een online kalender. Meestal kan je in minder dan een week bij hen terecht.

Een afspraak met een facultaire begeleider duurt meestal twintig minuten. Voor een eerste analyse is dat zeker zinvol, maar volgens Dejonghe is het te weinig om een volledig beeld te krijgen. 'Bij Stuvo nemen we een volledig uur om het hele plaatje te bekijken. We kijken naar wat de volgende stap kan zijn en alle twijfels, talenten en toekomstmogelijkheden van de student komen aan bod', vervolgt hij.

Ook zaken die tot twijfels kunnen leiden zoals faalangst of perfectionisme kunnen aangepakt worden. Daarnaast hebben de begeleiders niet alleen een goed overzicht van het volledige opleidingsaanbod binnen de KU Leuven, maar ook van de wereld daarbuiten. Veranderen van universiteit, naar een hogeschool gaan, gaan werken of een tussenjaar nemen zijn allemaal opties die in aanmerking komen.

Overstappen in februari

Een student die reeds een goed idee heeft over welke richting hij liever zou studeren, kan al overstappen in februari. Die overstap kan worden overlegd met de facultaire loopbaanbegeleider van de richting waarnaar je wil oriënteren. Die begeleider kan je dan toestemming geven om midden in het academiejaar over te schakelen.

Siebe, een student Geschiedenis, heeft op die manier de overstap gemaakt vanuit Rechten. 'Ik

zou het zo opnieuw doen. Mijn omgeving stelde voor om mijn jaar nog af te maken, maar de korte pijn door het wisselen woog voor mij op tegen het volgen van vakken tegen mijn zin', verklaart hij. Hij wilde namelijk niet het risico lopen nodeloos studiepunten te vergooien.

'Het voelt misschien alsof je een stap terug zet, maar eigenlijk spring je er drie vooruit'

Marie, student Sociologie

Hij legt uit dat de studiebegeleiders hem enorm hebben geholpen met alle vragen en moeilijkheden die hij zowel voor als na de overstap had. 'Heroriënteren in het midden van het academiejaar was zo niet al te moeilijk', geeft hij aan. 'Nu doe ik iets dat ik zelf heel graag doe, en is het niet elke dag een opgave om mezelf naar de les te sleuren', verduidelijkt Siebe. Hij raadt wel aan om goed na te denken voor je beslist te heroriënteren, zodat je zeker niet opnieuw in dezelfde situatie belandt.

Haast en spoed is zelden goed

'Laat je niet opjagen door deadlines', beaamt Dejonghe. 'Heroriënteren is een proces, waarbij het belangrijk is om een rustige, weloverwogen keuze te maken. Enkel zo kan heroriëntatie op lange termijn zijn vruchten afwerpen.'

Ook Emma, student Musicologie, kan zich hierin vinden: 'Probeer echt eerlijk te zijn tegen jezelf. Het is niet erg als je er lang over doet om te ontdekken dat je richting niet jouw ding was.' Haar heeft het uiteindelijk drie jaar gekost om die keuze te maken. 'Maar ik had die tijd nodig, en dat was oké.'

Moeilijk, maar toch de moeite

Soms is het lastig om een studie vol te houden, hoe graag je die ook doet. 'Als je merkt dat het echt niet lukt, verander je best', aldus Stien*, student Verpleegkunde. Zij had zelf veel moeite om die beslissing te nemen: 'Het voelde alsof ik opgaf.' Voor haar was het een moeilijke, maar enorm leerrijke ervaring om zichzelf tegen te komen tijdens haar studie. Marie*, student Sociologie, beaamt dit: 'Het voelt misschien alsof je een stap terug zet, maar eigenlijk spring je er drie vooruit.'

Besluiten om van studie te veranderen is dus vaak geen gemakkelijke keuze. 'Voor mij was het mentale aspect het moeilijkste', licht Emma toe. 'Mijn identiteit was voor een groot stuk verbonden met mijn richting.' Ze had daardoor veel angst om haar twijfels te uiten tegen anderen: 'Het voelde alsof ik gefaald had en mensen teleur zou stellen.'

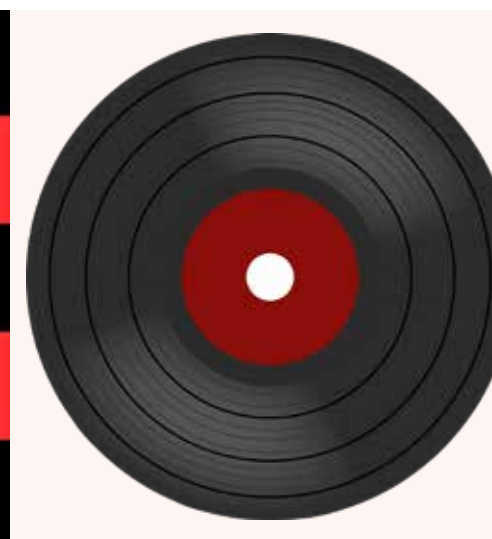
Toch heeft ook zij geen spijt van haar beslissing om over te stappen. 'De vakken die ik nu volg, vind ik veel interessanter. Ik ben er echt van overtuigd dat als ik mijn vorige richting nog verder zou hebben gedaan, ik nu al gecrasht zou zijn', besluit ze.Ⓣ

*Stien en Marie zijn gefingeerde namen.

Muziek om de blok mee door te swingen

Deze afspeellijsten helpen je om alle fasen van de blok te doorstaan. Dan kan je alvast je werk niet meer uitstellen door er zelf nog eentje te maken, maar kan je meteen je cursussen openslaan. De volledige afspeellijsten vindt je online, of door de barcodes te scannen.

tekst: [Elena Amore](#) en [Zaura Van Eckert](#)
beelden: [Sharon Poppe](#)

1. *everything i wanted* – Billie Eilish
2. *The Scientist* – Coldplay
3. *July* – Noah Cyrus
4. *This Year's Love* – David Gray
5. *Jealous* – Labyrinth
6. *Let Her Go* – Passengere
7. *Bloom* – The Paper Kites
8. *Smoke Signals* – Phoebe Bridgers
9. *Finally // beautiful stranger* – Halsey
10. *Hold Me While You Wait* – Lewis Capaldi
11. *Dat heb jij gedaan* – MEAU
12. *i hate u, i love u* – Olivia O'Brien & gnash
13. *Waves* – Mr. Prozb

1. *Mr. Brightside* – The Killers
2. *Ochtendgymnastiek* – Samson & Gert
3. *ZITTE BUONI* – Måneskin
4. *Alors on danse* – Stromae
5. *Crazy in Love* – Beyoncé, Jay-Z
6. *Don't Stop Believin'* – Journey
7. *Cotton Eye Joe* – Rednex
8. *Smells Like Teen Spirit* – Nirvana
9. *Bohemian Rhapsody* – Queen
10. *Seven Nation Army* – The White Stripes
11. *Kryptonite* – 3 Doors Down
12. *Footloose* – Kenny Loggins
13. *Ik wil je* – Joost en de Kreuners

1. *drivers license* – Olivia Rodrigo
2. *Chasing Cars* – Snow Patrol
3. *Creep* – Radiohead
4. *Someone You Loved* – Lewis Capaldi
5. *All Too Well* – Taylor Swift
6. *Sign of the Times* – Harry Styles
7. *Dancing On My Own* – Calum Scott
8. *How to Save a Life* – The Fray
9. *Fix You* – Coldplay
10. *Hello* – Adele
11. *exile* – Taylor Swift & Bon Iver
12. *Dark Paradise* – Lana Del Rey
13. *Because of You* – Kelly Clarkson

VORKMAN

VORKMAN ONDERZOEKT DE MYSTERIEUZE DIEFSTALLEN IN DE ALMA,...

ZAL ZIJN LEVEN NOG HETZELFDE ZIJN...

...NU HIJ DE IDENTITEIT VAN DE DIEVEGGE HEEFT ACHTERHAALD?

EXCLUSIEF Bij ALMA

GRATIS LUC SELS-STRESSPOP TIJDENS FEEST-DAGEN BLOK!

VORKMAN ACTION-FIGURES

Leuven Research and Development: van idee naar onderneming

Leuven Research and Development doet al vijftig jaar aan het valoriseren van universiteitsonderzoek: het benutten ervan voor maatschappij en industrie.

tekst: [Pascal Beyer](#) en [Thor Deyaert](#)
illustratie: [Anne-Leen Declercq](#)

Leuven Research and Development (LRD) is al vijftig jaar de *tech transfer office* van de KU Leuven. Haar doel: 'Ervoor zorgen dat de onderzoeksresultaten van de universiteit en de associatie gebruikt kunnen worden in de maatschappij', vat Paul Van Dun, algemeen directeur van LRD, samen. Met andere woorden: LRD zorgt ervoor dat onderzoek uit de ivoren toren van de universiteit geraakt, naast de andere wegen zoals via onderwijs en publicaties.

Haar partners daarin zijn vaak internationale bedrijven en instituten, die tegen vergoeding gebruik kunnen maken van nieuwe kennis en technologie ontwikkeld aan de universiteit. Maar het is niet het primair doel van LRD om zelf zoveel mogelijk winst te maken. 'Als kennisinstelling kunnen wij maatschappelijk een verschil maken', zegt Van Dun. 'Iedereen in de samenleving heeft zijn taak. Die van een universiteit is om kennis zodanig interessant te maken dat andere spelers die oppikken en verder ontwikkelen.'

'Onderzoekers doen niet per se minder of slechter basisonderzoek omdat ze ook toegepast onderzoek uitvoeren'

[André Oosterlinck](#), *erector KU Leuven*

Tegelijkertijd wil de dienst het ondernemerschap door personeel van de KU Leuven zelf aanmoedigen en bevorderen. 'Een van onze kerntaken is om studenten en onderzoekers warm te maken voor ondernemerschap', aldus Van Dun. 'Op het moment dat een gemotiveerd team van onderzoekers bijvoorbeeld een goed onderbouwd plan voor een eigen bedrijf heeft, gaan we dat uiteraard faciliteren.'

Op vraag van de industrie

De medewerkers van LRD begeleiden onderzoekers aan de KU Leuven op verschillende pistes die naar valorisatie leiden. Dat is de officiële be-

ming van de vertaalslag van kennis naar industrie en maatschappij.

Onderzoekssamenwerking, of het zogenoemde contractonderzoek, is de meest vanzelfsprekende vorm van valorisatie. Wetenschappers van de KU Leuven voeren dan tegen betaling onderzoek uit op vraag van bedrijven of andere onderzoeksinstellingen. Zo worden er elk jaar meer dan driehonderd zulke overeenkomsten gesloten onder begeleiding van LRD.

'De toestroom van inkomsten uit LRD-activiteiten ligt lager bij Humane Wetenschappen'

[Paul Van Dun](#), *algemeen directeur Leuven Research and Development*

Contractonderzoek bestaat in alle maten en gewichten. 'Dat kan gaan van een onderzoeker die twee uur advies geeft aan een bedrijf, tot onderzoek dat voor een langere tijd aan de universiteit uitbesteed wordt, en waar meerdere partners bij betrokken zijn', aldus Van Dun.

Bij contractonderzoek dreigt het gevaar dat fundamenteel onderzoek moet wijken voor toegepast onderzoek. Onderzoekers en hun universiteit krijgen immers extra inkomsten voor het tweede. Volgens André Oosterlinck, erector van de KU Leuven, is wat hij de 'vervuilingshypothese' noemt, echter niet waar. 'Uit onderzoek is gebleken dat onderzoekers niet per se minder of slechter basisonderzoek doen omdat ze ook toegepast onderzoek uitvoeren', zegt hij. 'Er moet wel voor een evenwicht worden gezorgd.'

Van Dun voegt toe dat heel wat bedrijven en onderzoeksinstellingen ook langlopende overeenkomsten hebben met de KU Leuven om basisonderzoek te verrichten. 'Daarnaast kunnen onderzoeksgroepen hun fundamenteel onderzoek dan weer bekostigen met inkomsten uit dat contractonderzoek', zegt Van Dun. 'Je kan zo bijvoorbeeld een extra machine of postdoc betalen.'

Volgens Van Dun bestaat ongeveer een kwart van het totale onderzoeksbudget van de KU Leuven uit inkomsten die via LRD-activiteiten gegenereerd worden. In 2020 was de totale omzet van LRD net meer dan 280 miljoen euro. De specifieke hoeveelheid verschilt per onderzoeksgroep of divisie. Die beheren immers hun eigen LRD-inkomsten, die niet herverdeeld worden.

'De toestroom van dat soort middelen voor de Humane Wetenschappen is lager dan bij pakweg de ingenieurs of Biomedische Wetenschappen. Dat is omdat bepaalde disciplines zich nu eenmaal moeilijker lenen tot valorisatie', zegt Van Dun. 'Maar de gemiddelde kostprijs van onderzoek in de Humane Wetenschappen ligt ook lager. Professoren van die groep hebben regelmatig ook hun eigen manier van valorisatie gevonden die niet via LRD loopt. Zo zijn er bijvoorbeeld professoren van de faculteit Rechten die ook verbonden zijn aan een advocatenkantoor.'

Met de onderzoeker aan het roer

Er worden soms volledig nieuwe bedrijven opgericht door (voormalige) personeelsleden van de KU Leuven, de zogenoemde spin-offs. 'Het is niet de gemakkelijkste manier om aan valorisatie te doen', zegt Van Dun. 'Spin-offs moeten immers nog een heel eind afleggen voordat de nieuwe technologie op de markt kan komen. Ze hebben vaak een nieuw, geregeld nog onervaren, managementteam aan het roer.'

Toch kan het soms de meest gepaste vorm van valorisatie zijn. 'Mogelijke commerciële partners kunnen geen interesse hebben in een bepaalde bevinding omdat die niet snel genoeg winstgevend kan zijn of omdat er geen octrooi is', zegt Van Dun. 'Een eigen, enthousiast en goed begeleid team van onderzoekers kan dan zelf die sprong in de diepte wagen.'

'Geen enkel bedrijf zou investeren in technologie of kennis zonder octrooi'

[Paul Van Dun](#), *algemeen directeur Leuven Research and Development*

Minstens even belangrijk als hulp bij het ontwikkelen van een businessplan voor een spin-off, is de financiering ervan. Onderzoek kost namelijk veel geld. Het zijn sommen die startende ondernemers vaak niet alleen kunnen ophoesten. Voor een onderneming is dat een gevaarlijk moment. Het kan aanlokkelijk zijn om een lening met een exorbitant hoge rente af te sluiten, of om vanaf het begin al te veel aandelen weg te geven, gewoon om je start-up boven water te houden.

Omdat er zo veel valkuilen zijn bij de financiering van nieuwe bedrijven, besteedt LRD ook daar veel aandacht aan. Via het Gemma Frisius Fonds

(GFF) helpt LRD hoogtechnologische, onderzoeksgebaseerde spin-offbedrijven aan startkapitaal. Indien het geld uit dat fonds ontoereikend zijn, of indien een onderzoeker er zich niet op kan beroepen, heeft LRD een omvangrijk internationaal netwerk van investeerders. Tijdens die verdere financieringsrondes staat LRD de jonge onderneming natuurlijk ook bij.

'Het topmanagement van de universiteit stond constant achter de missie van LRD'

[André Oosterlinck](#), *erector KU Leuven*

Het is uiteraard niet de bedoeling dat een onderzoeker enkel met geld van buitenaf een onderneming opstart: 'We eisen wel dat onderzoekers zelf ook investeren in het bedrijf dat ze opstarten. In de VS noemen ze dat het hoofd op het kapblok leggen', aldus Oosterlinck. Door zelf mee in de onderneming te investeren, gaat de beginnende ondernemer iets minder roekeloos zijn, maar kan hij natuurlijk ook zelf mee de vruchten plukken van zijn successen.

Onderzoek beschermen

De KU Leuven beschermt nieuwe kennis waar nodig ook door een octrooi aan te vragen, en dat te licentiëren aan geïnteresseerde bedrijven. 'Het is soms nodig om die bescherming te hebben, opdat bedrijven interesse zouden krijgen in de kennis', aldus Van Dun.

Enkel instellingen met het octrooi of de licentie ervan hebben commercieel alleenrecht. 'Geen enkel bedrijf gaat geld investeren in de ontwikkeling van bijvoorbeeld een nieuw medicijn, als ze niet

Voorbeelden van succesvolle KU Leuven spin-offs

LMS

LMS International was een van de eerste spin-offs van de KU Leuven en ook meteen een van de succesvolste. Het bedrijf groeide tussen 1980 en 2012 uit tot een wereldspeler op vlak van simulatiesoftware.

LMS was gespecialiseerd in het simuleren van tests voor de auto- en luchtvaartindustrie en kon alle grote producenten tot hun klanten rekenen. Het bedrijf werd in 2012 aan Siemens verkocht voor een duizelingwekkend bedrag van 700 miljoen euro.

Materialise

Misschien wel dé bekendste spin-off van de KU Leuven. Het in Haasrode gevestigde bedrijf is internationaal gerenommeerd op vlak van 3D-printing en software voor zowel industriële, als medische doeleinden.

In 2014 kende het bedrijf een beursgang op de Amerikaanse beurs van 125 miljoen dollar. Op de beurs kende Materialise de laatste jaren een nogal turbulent koers, maar dat neemt niet weg dat ze nog steeds de absolute marktleider in België is.

Bakala Academy

In de Bakala Academy ontmoeten sport en wetenschap elkaar. De successen van Bakala Academy vallen niet in geldsommen uit te drukken, wel in sportieve resultaten.

Onder zijn cliënten kan het trainings- en onderzoekscentrum bijna elke Belgisch kampioen in het lopen en wielrennen rekenen. Denk aan namen zoals Remco Evenepoel en de Borlées. Ook verschillende teams uit de Jupiler Pro League en spelers van de Rode Duivels laten zich begeleiden door het Leuvense team.

het alleenrecht heeft om dat op de markt te brengen', volgens Van Dun.

Vooraf voor onderzoek naar nieuwe geneesmiddelen, dat enorm veel geld kost door de verschillende opeenvolgende testrondes, is men aangevoerd op grote investeerders, zoals biotech- of farmabedrijven. Die hebben weinig interesse in medicijnen zonder octrooi, of waar weinig marktpotentieel in zit doordat de ziekte bijvoorbeeld enkel bestaat in armere landen of weinig patiënten treft. 'We werken intens samen met liefdadigheidsinstellingen zodat dat soort medicijnen toch het daglicht ziet', zegt Van Dun.

Ondernemer-rector

Al vijftig jaar heeft LRD de ambitie om onderzoek te valoriseren aan de KU Leuven, en dat sinds de stichting van de dienst in 1972. De Leuvense universiteit was op dat moment een van de eerste kennisinstellingen die een afdeling bevoegd voor valorisatie oprichtte. 'De technische universiteit Trondheim in Noorwegen had iets gelijkaardig in de kinderschoenen staan, en er is ook inspiratie opgedaan tijdens een studiereis naar de VS', zegt Oosterlinck. Tijdens zijn loopbaan aan de KU Leuven was en is hij zelf nauw betrokken bij de activiteiten van LRD, als onderzoeker en als universiteitsbestuurder.

'De eerste spin-offs werden al in de jaren 70 aan de KU Leuven opgericht'

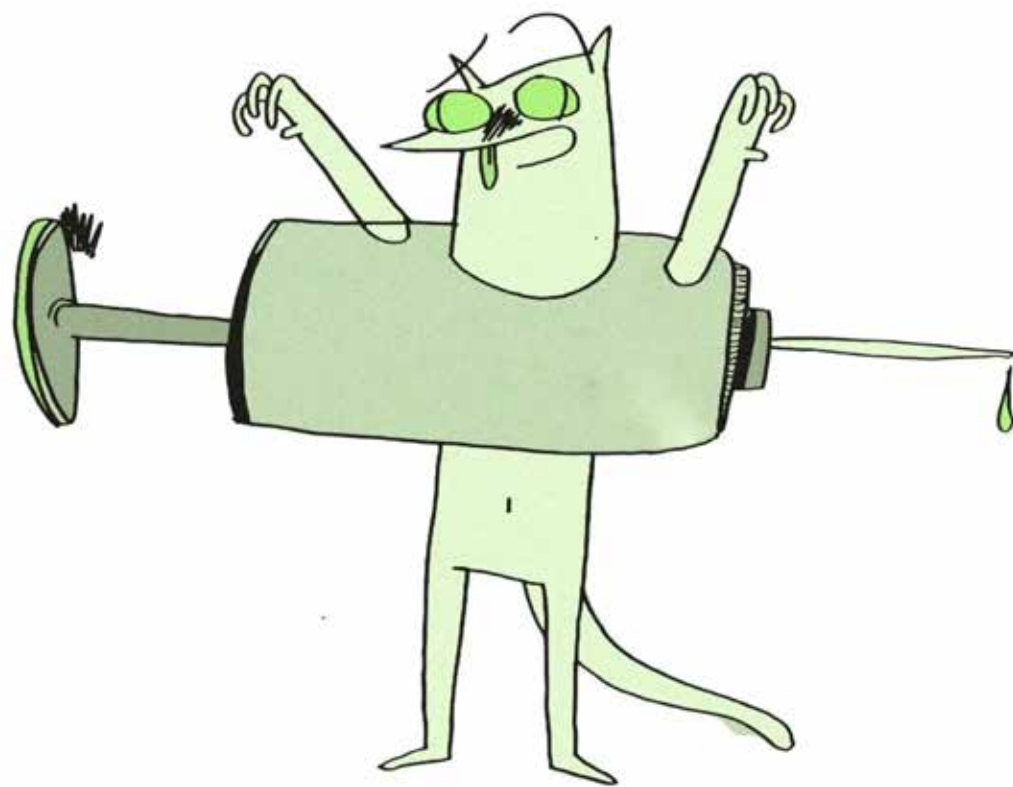
Paul Van Dun, algemeen directeur Leuven Research and Development

Pieter De Somer, de eerste lekenrector van de KU Leuven na de splitsing van de universiteit, had zelf in 1945 een bedrijf opgericht dat nog steeds vaccins ontwikkelt, al jaren voor de stichting van LRD. 'Het topmanagement van de universiteit stond constant achter de missie van LRD. Anders had het nooit zo'n succes kunnen worden', zegt Oosterlinck.

Kort na de oprichting van de *tech transfer office* werden de eerste spin-offs door KU Leuvenonderzoekers opgericht. 'Met de eerste spin-offs zijn we in Leuven al vrij vroeg begonnen in de jaren 70', zegt Van Dun. Oosterlinck stichtte zelf bijvoorbeeld het spin-offbedrijf, genaamd ICOS Vision Systems, met de onderzoeksresultaten van zijn doctoraat in 1977. In totaal zijn er al meer dan 150 spin-offs afkomstig van de KU Leuven.

Nog eens vijftig jaar!

Vijftig jaar na de stichting van de dienst staat LRD niet stil: ze gaat onder andere proactief aan de slag met de thema's ecologie en duurzaamheid. 'Doelgericht proberen we meer bewustzijn over het belang van die thema's te creëren bij onderzoekers. Ook bij onze industriële partners merken we steeds meer en meer interesse', zegt Van Dun.

LRD brengt geïnteresseerde partners samen en ondersteunt initiatieven om actuele maatschappelijke vragen rond die thema's te beantwoorden. Zo ondersteunt ze onder andere TRANSfarm, een interdisciplinair onderzoeksplatform 'op het kruispunt van duurzaamheid en landbouw.'

De KU Leuven is sinds 2016 de meest Innovatieve Europese universiteit op de ranglijst van Reuters

Daarnaast worden momenteel de eerste spin-offbedrijven vanuit hogescholen van de Associatie KU Leuven op poten gezet. 'Hogescholen van onze associatie kunnen ook gebruik maken van de diensten van LRD', aldus Oosterlinck. 'Het zijn ideale instellingen daarvoor, aangezien ze dicht bij KMO's staan en meer praktijkgebonden onderzoek doen.'

De initiatieven van LRD leggen de KU Leuven geen windeieren: de universiteit is sinds 2016 de meest Innovatieve Europese universiteit op de ranglijst van Reuters. 'LRD is sinds twee jaar lid van TenU, een groep Angelsaksische universi-

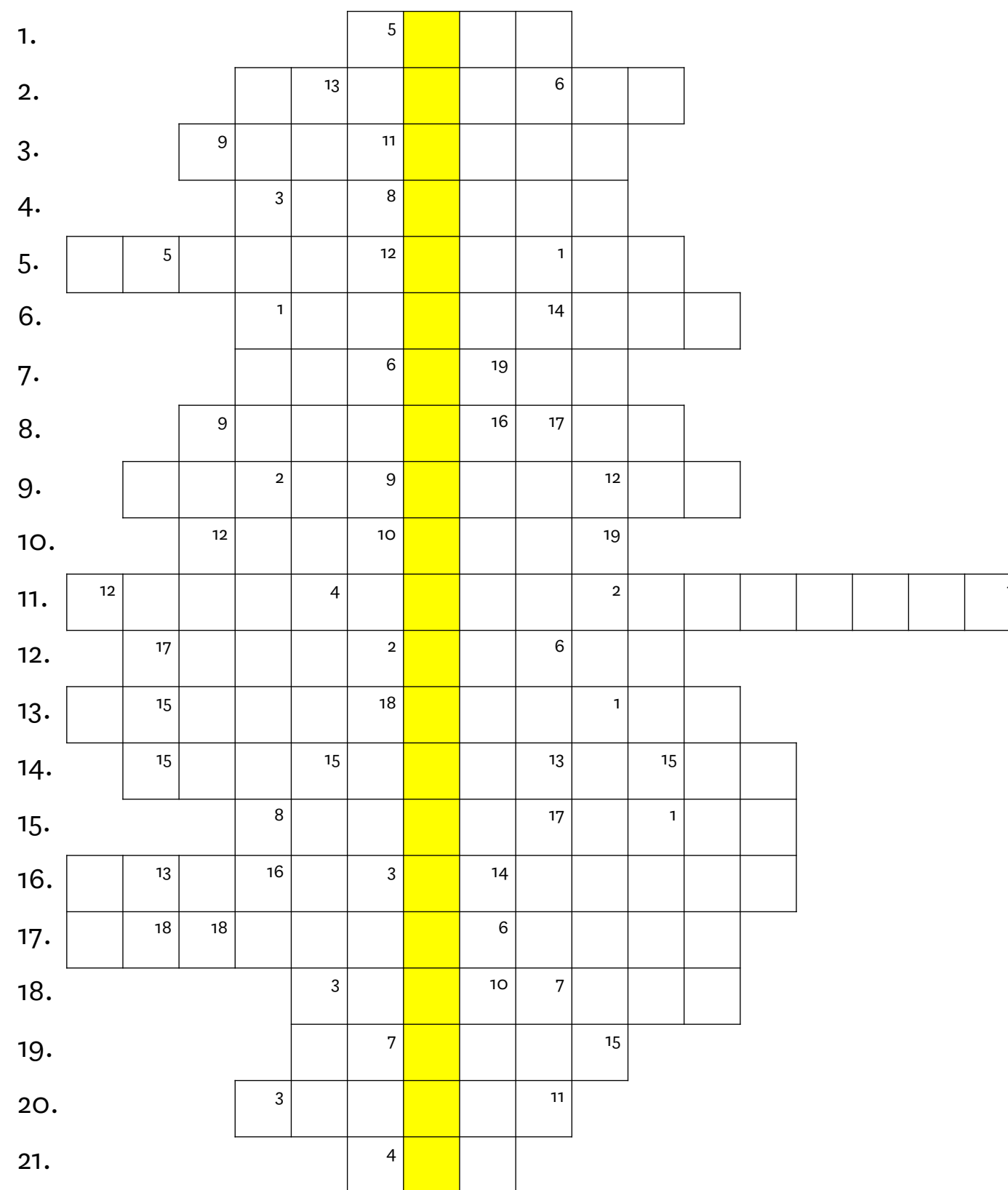
teiten die zichzelf uitgeroepen heeft tot de beste *tech transfer offices* van de wereld. Zij hebben toenadering gezocht tot ons', stelt Van Dun. 'We zijn de enige niet-Angelsaksische universiteit in de groep.'

KU Leuven KICK

Niet enkel onderzoekers en proffen kunnen hun ondernemend ei kwijt bij LRD. Ook studenten krijgen via het KU Leuven KICK-programma begeleiding bij het ontwikkelen van hun bedrijfsidee. Zowel binnen als buiten het curriculum biedt KICK studenten en PHD-onderzoekers de mogelijkheid om bij te leren over de vaak intimiderende wereld van het ondernemerschap.

Je hebt geen bedrijfsidee nodig om met KICK aan de slag te gaan. KU Leuven KICK voorziet in de mogelijkheden om je theoretische kennis van ondernemen bij te schaven met een speciaal lessenpakket van achttien studiepunten. KICK is dus de one-stop-shop voor studenten die door het ondernemerschap gebeten zijn.

SJARELS CRYPTO

OPGAVE

1. Muzikale jongen (4) 2. Krabbende criminelen (8) 3. -.. --- --- .. (8) 4. Bemannen (7) 5. Zonneklopper (9) 6. Een beetje afgekoeld (9) 7. Frame van olijfhout (7) 8. Zinken (9) 9. Poetsgerief ontvreemden (11) 10. Makke knol (8) 11. 'Hij ademt nog!' (17) 12. Explosieve podoloog (10) 13. Filip, Charles en Willem-Alexander (12) 14. Een noot zingen (12) 15. Prijs voor de beste schutter (10) 16. Zwaai met een zaklamp (13) 17. Koppen tellen (12) 18. Twee druiven en twee bananen (8) 19. Tijd om te zwemmen (6) 20. Schoeisel van kalk (6) 21. Proper visgerief (3)

'Ik hoop achteraf te kunnen terugblikken en zeggen: wat was dat een mooie tijd'

Amir Bachrouri is sinds 2020 voorzitter van de Vlaamse Jeugdraad. In 2023 gaat het laatste jaar van zijn mandaat in. We spraken hem om de balans op te maken van zijn jaren als voorzitter en om al vooruit te blikken.

tekst: [Simon Tibo](#)

beelden: [Christophe Demuyne](#)

In 2020 werd Bachrouri verkozen als jongerenadviseur in de Vlaamse Jeugdraad. De vijftien andere adviseurs kozen hem tot voorzitter. De eerste jaren – getekend door covid – namen Bachrouri en co de handschoen nadrukkelijk op om zich ervan te verzekeren dat kinderen en jongeren vertegenwoordigd zouden worden in het coronabeleid.

Waarom is het belangrijk een Vlaamse Jeugdraad te hebben?

Amir Bachrouri: 'Kinderen en jongeren zijn een heel belangrijke groep in onze samenleving. Zij hebben ook nood en behoefte aan een vorm van participatie en vertegenwoordiging in het beleid. Dat beleid komt vaker niet uit die leeftijdscategorie en heeft daardoor enkele blinde vlakken. Daarom heb je een adviesorgaan nodig dat zich specifiek richt op kinderen en jongeren.'

'Wij zijn een beleidsorgaan en dan kan je het beleid niet altijd volledig afbreken'

'Anderzijds is het natuurlijk een mooie manier van politieke participatie voor jongeren. Op die manier komen ze in contact met het beleid, leren dat beleid kennen en ontdekken hoe het werkt. Ze kunnen zo ook een netwerk opbouwen. Naast het vertegenwoordigende aspect, is er een participatief luik.'

Is de Jeugdraad voldoende gekend bij jongeren?

'Dat vind ik altijd heel dubbel. Ik denk dat zeker niet elke jongere ons kent, toen ik zeventien was kende ik het zelf niet. Ik steek er mijn hand ook niet voor in het vuur dat de overgrote meerderheid ons kent. Maar er is wel een belangrijke groep van kinderen en jongeren die samen met ons dingen in beweging wil zetten, daar ben ik van overtuigd.'

'Dat is een werk van lange adem. De bekendheid die we nu hebben is anders dan toen ik startte als voorzitter, en hetzelfde geldt voor het voorzitterschap voor mij. Daarnaast proberen wij onze

voelsprietten in de samenleving uit te steken. Wij organiseren events en werken samen met lokale jeugdwerkorganisaties.'

Is de grote opgave dan de stem capteren van de jongeren die jullie niet zo goed kunnen bereiken?

'Wij zitten in een adviesraad met zestien mensen: acht jeugdwerkers en acht jongerenadviseurs. Ieder van ons heeft hun eigen profiel, bubbels en achtergrond. Die diversiteit geeft ons al een doorsnede van de bezorgdheden en verzuchtingen van jongeren.'

'Wij hebben daarnaast ook een vrijwilligerswerking en daar zit die diversiteit nog meer in. We vinden het belangrijk om alle stemmen te horen, maar wij zijn een beleidsorgaan en moeten dus beleidswerk verrichten. Dat betekent dat je enerzijds moet zorgen dat iedereen gehoord wordt maar anderzijds soms erg snel moet kunnen schakelen. Dat evenwicht bewaren is altijd wat dansen op een slappe koord.'

Heb je het gevoel dat jullie als Jeugdraad voldoende gewicht in de schaal kunnen werpen?

'Dat verandert van moment tot moment. Tijdens de coronacrisis hebben we fel gemerkt dat wanneer er verstrengd werd, dat automatisch ook betekende dat er voor jongeren ook verstrengd werd. We hebben onze stempel daar proberen te drukken, maar je merkte wel dat er daar heel veel verschillende belangen speelden.'

'Ik zie dat deze generatie geen blad voor de mond neemt: "Heerlijk, meer van dat!'"

'Maar over het algemeen durf ik wel te stellen dat men met ons rekening houdt. Wanneer wij bijvoorbeeld iets de wereld insturen, wordt dat snel opgepikt en worden beleidsmakers daar ook mee geconfronteerd.'

Je bent verkozen in 2020, de eerste jaren van je mandaat werden dan wellicht vooral beheerst door covid. Is dit het eerste jaar dat jullie ook echt kunnen wegen op andere thema's?

'Die omslag was er voor het eerst in oktober van vorig jaar. Er werd toen wel opnieuw verstrengd maar niet zoals het jaar ervoor. We hebben toen een advies kunnen uitsturen rond "politie en jongeren". Daarmee is heel ons ander maatschappelijk verhaal begonnen.'

'Dat jongeren in zichzelf geloven en beseffen: dit land, de toekomst, die zijn ook van ons'

'Achteraf gezien was covid natuurlijk ook een gegeven waar heel veel samenkwam: er speelde toen ook armoede, jeugdwerk, gezondheid, mentaal welzijn... Je kon ook verschillende thema's aanraken. Maar allemaal onder de noemer "COVID". Verder hebben we drie prioriteiten: klimaat, gelijke kansen en mentaal welzijn en laten we ons ook leiden door de actualiteit.'

'We proberen daarnaast de stem van jongeren ook te laten klinken over atypische thema's zoals bijvoorbeeld het pensioendebat. Maar je kan niet over alles een mening hebben, en dat hoeft ook niet.'

Je schrijft ook columns en opiniestukken, ben je op je hoede voor het petje dat je op hebt wanneer je zo'n column publiceert?

'Ja, toch wel. Ik schrijf tweewekelijks mijn column voor *Knack*. Daar staat dan ook altijd "voorzitter van de Vlaamse Jeugdraad" bij, maar uiteraard schrijf ik daar in eigen naam. Al vragen mensen zich dan soms wel af: "Is dat nu een standpunt in naam van de Vlaamse Jeugdraad?", en dus in naam van de jeugdwerkorganisaties en bij uitbreiding al de Vlaamse jongeren die wij vertegenwoordigen.'

'Ik ben zelf natuurlijk een jongere met een mening. En dat wil dus zeggen dat je soms ook scherper bent in een column dan je misschien als voorzitter van een grote organisatie bent. Wij zijn een

beleidsorgaan en dan kan je het beleid niet altijd volledig afbreken. Dat hoeft en dat moet ook niet. Ik heb een constructieve houding: je moet iets opbouwen en dat doe je samen. Dat gaat sneller en effectiever en aan het einde van de rit heb je iets moois waar je allemaal trots op bent.'

'Wanneer iedereen voor eigen succes gaat, botst dat uiteindelijk toch. Dan sluit ik liever een com-

promis, waarbinnen iedereen wat water bij de wijn doet. Je kan niet alles in één keer krijgen. Soms is dat wel een beetje zoeken. Maar het lijkt me moeilijk om het als voorzitter van de Jeugdraad vaak oneens te zijn met de adviezen, zeker omdat je mee de pen vasthoudt van die adviezen. Het zou dan niet gemakkelijk zijn om voorzitter te zijn, denk ik.'

In 2019 had je nog de klimaatprotesten, toen volgde de coronacrisis en nu is er een economische crisis en oorlog in Oekraïne, oogt de toekomst somber voor jongeren?

'*Optimism is a moral duty.* Ik zal niet snel zeggen dat we allemaal pessimistisch moeten worden en aan doemdenken moeten doen. Maar er zijn uitdagingen: veel jongeren voelen zich niet vertegenwoordigd door het beleid. Zij schreeuwen: "Luister naar ons".'

'Jongeren vandaag zijn bezorgd, maar het is ook aan hen om de luis in de pels te zijn. Het is aan hen om de beleidsmakers wakker te schudden en rebels te zijn. Als jongeren dat al niet meer doen, wie gaat het dan wel doen? Zo zie je dat veel van de maatschappelijke bewegingen vandaag getrokken worden door jongeren, terwijl iedereen zei: "Dat is een verwende, luie generatie". Maar op een zeker moment stond er wel 40.000 man in Brussel.'

Zijn jongeren vandaag mondiger dan vroeger, of hebben ze meer mogelijkheden om hun stem te uiten?

'Ik weet niet of de vorige generaties minder mondiger waren of minder geëngageerd, ik leefde honderd jaar geleden niet. Maar de drempels zijn denk ik wel veel lager geworden. Vandaag is de toegang tot de media veel breder en jongeren maken daar gretig gebruik van. Ik zie dat deze generatie geen blad voor de mond neemt: "Heerlijk, meer van dat!", denk ik dan.'

2023 is je laatste jaar als voorzitter, wat hoop je nog te verwezenlijken?

'Ik hoop vooral nog heel veel adviezen te schrijven, veel jongeren te ontmoeten, veel engagement te zien... Ik zie dat engagement van die jongeren en ik wil daar nog meer voor kunnen betekenen, zodat jongeren de kracht krijgen om daar iets mee te doen, dat ze in zichzelf geloven en beseffen: dit land, de toekomst, die zijn ook van ons. Die toekomst wordt ook vandaag geschreven.'

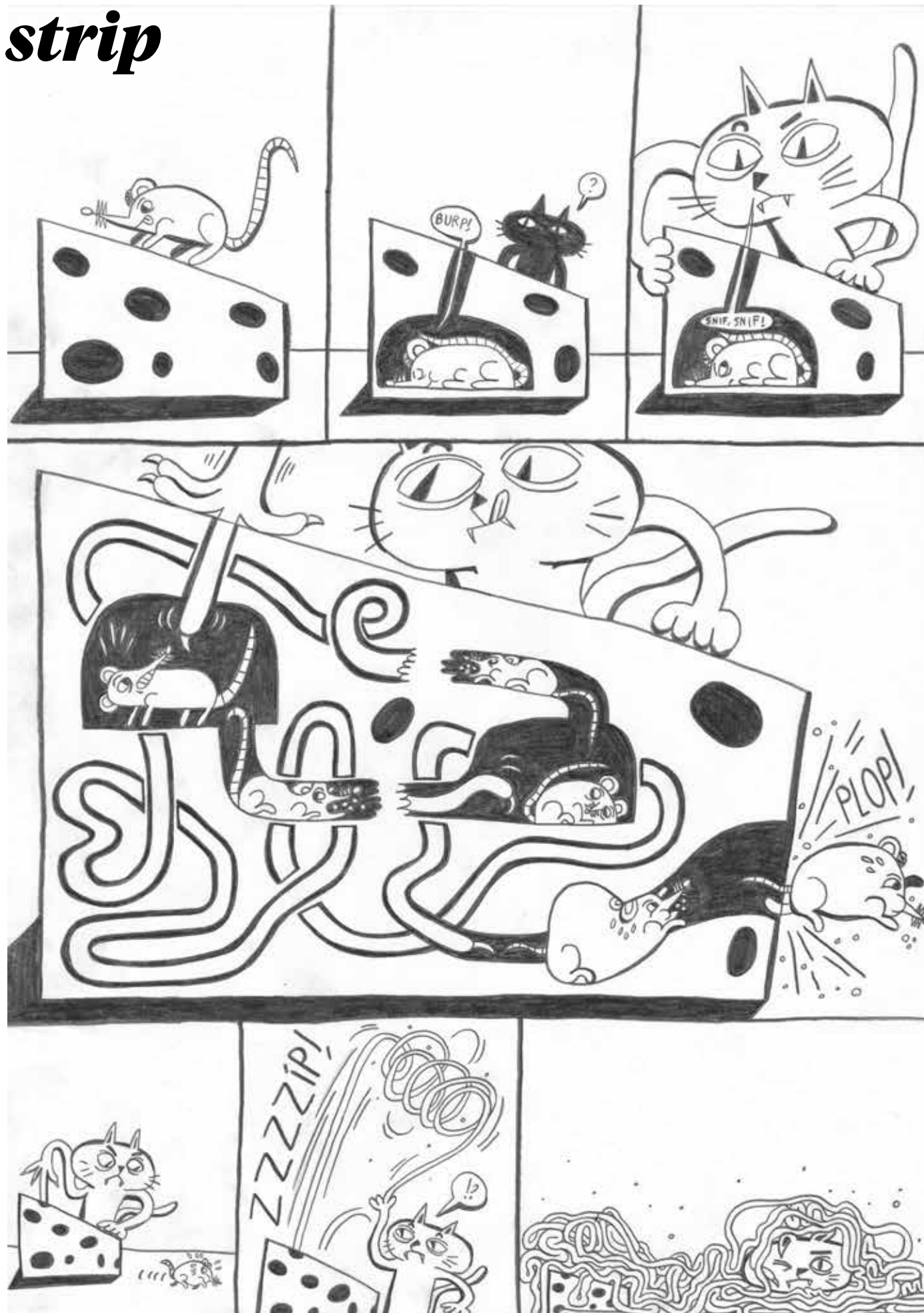
Vrees je het zwarte gat?

'We zien wel wat er op mijn pad komt. Het leven neemt soms bizarre wendingen. Ik weet sowieso dat ik zo veel heb gezien en zo veel heb mogen doen dat wanneer ik nu zes maanden niets zou doen, ik voldoende stof zou hebben om na te denken.'

'In de rush van alles wat je aan het doen bent, ben je aan het vlammen tegen 180km/u. Maar soms moet je durven om te kijken, de bochten rustig te nemen en te genieten van het landschap waarlangs je rijdt. Ik hoop dat ik voldoende herinneringen heb om achteraf te kunnen terugblikken en te zeggen: wat was dat een mooie tijd.'

Kijk je tevreden terug op je voorzitterstermijn?

'*(resoluut)* Ja! Ik heb zo veel bijgeleerd, zo veel mensen ontmoet. Ik ben ook gegroeid gewoon in dat maatschappelijk engagement. Het is mooi om te zien dat je dan ook wat verwezenlijkt hebt, maar er is nog heel veel om op vooruit te blikken. Over een jaar ga ik de balans opmaken.'⁹

© Lars Gröger

@lars.krabbels

Wil jij je strips ook tentoonstellen in *Veto*? Stuur een berichtje naar strip@veto.be

Cultureel eetgoed

Ethiopië: Misir

'Cultureel eetgoed' brengt gerechten van over heel de wereld naar je kotkeuken. Verwen jezelf en je vrienden dankzij dit eenvoudige recept voor Ethiopisch comfortfood.

tekst: [Freya Caris](#)
beelden: [Lore Meesters](#)

Ingrediënten

- een rode ui
- drie teentjes knoflook
- twee tomaten
- twee eetlepels tomatenpasta
- een beker rode linzen
- een eetlepel honing of bruine suiker
- olijfolie

Kruiden:

- een theelepel kurkuma
- een theelepel kardemom
- een eetlepel knoflookpoeder
- twee eetlepels paprikapoeder
- een eetlepel chilipoeder
- zwarte peper
- zout
- optioneel: berbere of Afrikaanse toko (pikant)

Voor Salem Temesgen is *misir* comfortfood. Het is een eenvoudige linsensaus die je kan maken met ingrediënten die je standaard in de kast hebt liggen, ideale kost voor een drukbezette student dus. Salem verbindt het fundamenteel met haar thuisland Ethiopië en haar familie daar: 'Ik eet dit echt al heel mijn leven. Wanneer je niet weet wat je wilt eten, dan maakt je mama dit.' Een Ethiopische maaltijd bestaat uit verschillende *mezzes* en *misir* is daar meestal een van.

In de Ethiopische keuken zijn knoflook, ui en tomaat de basis voor elke saus of stoofpot. De typische smaak komt dan weer van een pikante specerijenmix genaamd *berbere*. Je kan die in de Delhaize kopen, maar je kan de smaak ook vrij goed nabootsen door de individuele kruiden (waaronder kardemom, kurkuma, komijn, chilipeper, gember, kaneel en kruidnagel) door elkaar te mengen.

Gewoonlijk wordt *misir* gegeten met *injera*, een traditioneel plat brood gemaakt van gefermenteerd tefmeel. Dat laatste is moeilijk te verkrijgen buiten Ethiopië, maar je kan *injera* gemakkelijk vervangen door eender welk *flatbread* en/of rijst. Je eet er ook best een fris slaatje bij, want Ethiopisch eten is vaak heel pikant.

Salem koos voor een veganistisch recept en dat heeft alles met de Ethiopische orthodoxe cultuur te maken. Daarin is het namelijk gebruikelijk om op woensdag en vrijdag te vasten. Dan onthouden de mensen zich zo veel mogelijk van dierlijke producten en uitgebreide gerechten. Dit vegan recept leek haar toepasselijk, omdat ook studenten meer en meer voor vegetarische maaltijden kiezen. 'Door de week kook ik niet zo vaak Ethiopisch, maar ik heb een paar vrienden die het heel graag eten', aldus Salem. Als je met andere woorden graag eens indruk maakt op je vrienden of kotgenoten, pak dan uit met dit recept!👉

Bereiding

1. Karameliseer de fijngesneden ui gedurende enkele minuten in een scheutje olijfolie.
2. Voeg *berbere* of losse kruiden toe: kurkuma, kardemom, knoflookpoeder, paprikapoeder en chili.
3. Voeg ook de geperste of fijngesneden knoflookteentjes en de tomatenpasta toe.
4. Snijd de tomaten en voeg ze bij de ui.
5. Laat tien minuten op middelhoog vuur pruttelen met het deksel erop. Hoe langer je dit doet, hoe meer de smaken kunnen vrijkomen.
6. Was de linzen en roer ze door de saus.
7. Voeg het kokende water beetje bij beetje toe, zodat de linzen het kunnen opnemen. Blijf water toevoegen wanneer het opdroogt. Herhaal dit proces tot je een saus krijgt die niet te droog is en de linzen het water niet meer opnemen.
8. Laat de saus sudderen tot de linzen gaar zijn (ongeveer tien minuten).
9. Blijf roeren zodat de linzen niet tegen de bodem blijven plakken.
10. Proef en kruid bij indien nodig, voeg ook de honing toe.
11. Serveer met rijst of eender welk plat brood, en een fris slaatje.

Gevierendeeld: Jong geleerd, oud gedaan voor Lena Devillé

In 'Gevierendeeld' vieren we de kunst, maar vooral ook de kunststudenten. Ze vertellen over hun creatieve carrière en inspiratiebronnen. Dramastudent Lena Devillé heeft de theaterkriebel van haar ouders geërfd.

tekst: [Julia Gheeraert](#)
beelden: [Kasper Nollet](#) en [Rob Van der Auwera](#)

'dit verhaal begint met 2 vliegtuigen die zich in 2 torens boren de paniek die uitbreekt de angst die maandenlang zal duren en mensen in hun huizen houdt'

Met die zinnen startte Lena Devillé haar debuut op de planken. Ze was toen amper tien jaar oud. Negen jaar later studeert ze aan LUCA School of Arts in Leuven.

Daar volgt ze de bacheloropleiding Drama: Spelen & Maken. Na haar eerste performance wist Lena dat ze dit wou blijven doen. 'Nadat ik afgestudeerd was in het secundair onderwijs had ik eerlijk gezegd geen zin meer om nog veel te studeren. Ik wou iets doen, iets maken en spelen. Dat voelde haast vanzelfsprekend aan.'

De appel valt niet ver van de boom

De naam Devillé klinkt theaterliefhebbers misschien niet onbekend in de oren. Lena's vader, Stijn Devillé, is namelijk directeur en regisseur van Het nieuwstedelijk, een van de drie stadsgeselschappen van Leuven. Ook haar moeder draait als artistiek leider en dramaturg mee in het gezelschap.

Hoewel je zou denken dat voor Lena de lat daardoor extra hoog ligt, brengt het haar juist een soort van rust: 'Ze zijn voor mij een extra vorm van feedback, maar als ik hen vraag om gewoon als ouders te komen kijken, dan doen ze dat ook.'

Drama is duidelijk Lena's favoriete vorm van kunst, maar ze is ook een muzikliefhebber. 'Ik vind het zo mooi als muziek en toneel samenvloeden, niet per se in de vorm van een musical, maar eerder zoals filmmuziek een film ondersteunt. Ik vind het écht machtig als muziek op die manier een toneelstuk versterkt.'

In navolging van haar eerste stuk, *Hebzuucht*, speelt Lena vaak ietwat zwaardere stukken en dat is niet altijd gemakkelijk. Zelfs wanneer je weinig raakvlakken hebt met je personage moet je toch proberen je die rol eigen te maken. Je moet je personage haast omarmen. 'Ook al speel je een slechterik, je moet een manier vinden om je rol lief te hebben.'

'Soms is het moeilijk om in je rol te komen, daarvoor helpt de opwarming heel erg. Maar het kan ook omgekeerd: soms is het net lastig om je personage weer los te laten na een optreden.'

Haar hart achterna

'Een kunstrichting volgen gaat misschien vaak gepaard met wat onzekerheid, maar het is ook gewoon een opleiding', vertelt Lena. Ondanks die onzekerheid heeft ze dus gewoon haar hart gevolgd. 'Het is niet altijd gemakkelijk om een passie te vinden. Dus als je iets vindt dat je écht graag doet, wacht er dan ook niet te lang mee. Uiteindelijk moet je gewoon iets vinden dat je kan volhouden zolang je werkt.'

Lena is jong op de planken gekropen, maar hoopt dat dus ook nog lang te mogen doen. 'Ik zie mijzelf later veel theater spelen. Ik zou het fijn vinden om ook theater te maken, maar aan een eigen gezelschap heb ik voorlopig geen behoefte.'

Ze ziet zichzelf ook niet direct vast in dienst bij haar ouders werken. 'Ik moet eerst mezelf kunnen ontdekken. Ik zou gekozen willen worden door mijn ouders omdat ze mij een goede actrice vinden, niet omdat ik hun dochter ben.'

Vier op een rij

We vragen de student om zichzelf te vierendelen: niets lugubers, geen zorgen. In plaats van om een ledemaat vragen we om een kunstwerk dat van invloed was op de creatieve carrière van het individu. Deze voorstellingen spelen een rol in de creatieve ontplooiing van Lena Devillé.

tekst: [Julia Gheeraert](#)
beeld: [Freya Caris](#)

Het eerste werk dat je een fascinatie gaf voor je veld:

'Ik ga al heel lang naar het theater, dus één werk kiezen is erg moeilijk. Maar als kind ging ik naar *Sunjata, de leeuwenkoning van Mali*, een voorstelling van het paleis en Pieter Embrichts. Daar bestaat ook een hoorspel van dat ik nog vaak beluister. Misschien uit nostalgie, maar het is ook gewoon een goed stuk. Het is een prachtig voorbeeld van plezier maken op het podium.'

© W&F

Een werk waar je echt naar opkijkt:

'*Vuur* van Het nieuwstedelijk. Dat is een herwerking van een waargebeurd verhaal over een brand in het Heilig-Hartcollege in Heusden-Zolder, waarbij 23 jongens het leven lieten. Het volledige stuk is een monoloog, maar de acteur speelt wel verschillende personages. Het is een heel kwetsbare voorstelling. Daar kijk ik naar op: dat had ik ook graag willen spelen.'

© Katrijn van Giel

Een werk dat je tegenwoordig inspireert:

'Onder andere *Voorjaarsontwaken* van WOLF WOLF. Die voorstelling werd gemaakt door pas afgestudeerde acteurs. Zij verwerkten het gelijknamige stuk van Frank Wedekind uit de negentiende eeuw. De voorstelling is nog steeds ontzettend actueel. De manier waarop ze die herwerking aangepakt hebben, kan mij alleen maar inspireren. Ik had nog nooit eerder zulke jonge makers zo iets sterks zien neerzetten.'

© Rafaël Bracke

Het werk waarmee je een leek tot je veld zou introduceren:

'De voorstelling die het eerst in mij opkomt is *Risjaar Drie*, een stuk van Shakespeare – oorspronkelijk *Richard III* genaamd – dat herschreven werd in het Antwerps dialect door Olympique Dramatique. Er zit heel veel rijm in dat stuk, soms goede rijm en soms is het echt belachelijk, waardoor het weer grappig wordt.' 'Die rijm maakt het stuk ook voorspelbaar en toegankelijk. Daardoor verkocht het goed. Een nadeel is dat het wel een lang stuk is; de volledige voorstelling duurt zo'n twee en een half uur.'

© Kurt Van Der Elst

Internationaal kort

Congo-Kinshasa voert verplichte militaire lessen in, terwijl in Kameroen honderden nieuwe docenten worden aangeworven. In Hongarije wordt het onderwijsbeleid door bijna alle actoren in vraag gesteld.

tekst: [Andreas Vandingenen](#)
illustraties: [Jan Costers](#)

Hongaarse leerkrachten roepen op tot hervormingen

De afgelopen maanden kwamen leerkrachten, ouders en studenten in Hongarije op straat om te demonstreren tegen het onderwijsbeleid van de regering Orbán. Lerarenvakbonden droegen een petitie voor met daarin de eis om het beleid grondig te hervormen.

De voornaamste klacht was gericht tegen de opdoeking van het Hongaarse ministerie van Onderwijs, waardoor het onderwijsbeleid voortaan wordt uitgetekend door het ministerie van

Binnenlandse zaken. Onder impuls van de petitie kwamen vanaf 26 november duizenden demonstranten op straat.

Naast een onafhankelijk ministerie voor Onderwijs, werd er opgeroepen tot meer onderwijsvrijheid en loonsverhogingen. President Orbán stelt niet te kunnen toegeven aan de eisen rond loonsverhogingen, zolang de Europese Unie belangrijke Hongaarse subsidies blijft blokkeren..

Kameroense universiteiten zoeken docenten

De overheid in Kameroen is begonnen met de aanwerving van meer dan 500 onderwijzers voor een handvol staatsuniversiteiten. Die onderwijzers moeten dit academiejaar, dat al sinds oktober loopt, nog aan de slag.

De maatregel is onderdeel van de verkiezingsbelofte die president Paul Biya in 2018 maakte. Daarin werd de aanwerving van meer dan 2000 nieuwe academici in de publieke sector beloofd.

Tussen 2018 en 2021 werden door de Kameroense regering zo al 1700 posities ingevuld.

De universiteiten ontvangen de nieuwe maatregel met open armen. Ze ondervinden al langer structurele problemen door de sterk toenemende studentenpopulatie onvoldoende eigen middelen. Er is hoop dat dit een opstap is naar toekomstige staatsinvesteringen in onderwijsinfrastructuur.

Studenten verplicht tot militair onderricht in Congo-Kinshasa

Vanaf volgend academiejaar worden eerstejaarsstudenten aan alle universiteiten in de democratische republiek Congo verplicht tot militaire lessen. Dat academiejaar start al in januari. De overheid hoopt studenten zo vaardigheden bij te brengen die ingezet kunnen worden bij de verdediging van de Congolese landsgrenzen en het huidige beleid.

In de republiek woedt al dertig jaar een hevige machtsstrijd, mede ingegeven door de natuurlijke rijkdommen in de bodem van het land. Daarnaast ligt het land op het kruispunt van conflicten in naburige landen en huisvest het gewapende groeperingen uit Uganda en Rwanda.

De meningen van studenten zijn verdeeld. Sommigen vinden de lessen onnodig in een academische context, anderen vinden dat ze te laat komen.

Indische studenten in opstand door financiële problemen

Studenten uit de South Asian University (SAU) protesteren al bijna vijftig dagen voor meer studietoelagen, beurzen en tijd om hun doctoraten af te werken. Sinds de Covid-19-maatregelen werden de studietoelagen verlaagd, en zijn de voorwaarden verstrengd. Studenten in India lijden ondertussen hard onder de rijzende inflatie en de bijhorende financiële problemen.

De demonstraties escaleerden de afgelopen maand nadat de politie werd betrokken en er twee studenten werden gearresteerd. Ondertussen

werd hen de toegang tot de universiteit verboden en werden ze geschrapt uit het studentenbestand. Na de verwijdering van de studenten gingen meer dan tachtig demonstranten over tot een hongerstaking.

In de hoop hun zaak kracht bij te zetten, vroegen de studenten steun bij andere Aziatische studenten en universiteiten. De faculteiten van de SAU zelf reageren met gemengde gevoelens op de protesten. In de rest van het land kunnen de studenten over het algemeen wel op steun rekenen.⁹

Binaire puzzel

- Vul alle vakjes in met enen en nullen.
- Iedere rij moet hetzelfde aantal enen en nullen bevatten.
- Er mogen niet meer dan twee dezelfde cijfers naast elkaar staan.

1				1			
				0	1	1	
		0					
	0	0		1			0
				0		1	1
1		0			0		
	1		1				0
				1	1		0
	1			0		1	
		0					

Sudoku

- Elke rij, elke kolom en elk vak vul je met de cijfers van 1 tot 9.
- Elk cijfer mag slechts één keer gebruikt worden per rij, kolom of vak.

3		2	3	2		2		1	2
2						1			2
			1	1	1	3	2		
	1	2	0		1		0	1	
	2		2				2		2
3				3		3	0	2	
	2						2		2
3			3	0	1	1			
							3	1	
2	2	3	3					1	

4						9	1	
5					7			3
9	2						7	
3			8			4		
	4				6	8		
			4				2	
				7				5
	9		6		4			
		6		2			8	

Slitherlink

- Het doel is om kruispunten te verbinden zodat de waarde van elk cijfer gelijk is aan het aantal streepjes (links) die errond staat.
- Niet alle punten moeten gebruikt worden.
- Lege vakjes (zonder nummer) mogen met gelijk welk aantal streepjes omgeven zijn.
- De slitherlink is af wanneer er een lus kan gevormd worden zonder kruisingen of aftakkingen.

1	0	1	0	0	1	0	1	1	0
1	0	0	1	0	1	1	0	0	1
0	1	0	1	1	0	1	0	0	1
0	1	1	0	0	1	0	1	1	0
1	0	1	0	0	1	1	0	0	1
0	1	0	1	1	0	0	1	0	1
1	0	0	1	1	0	0	1	1	0
0	1	1	0	0	1	1	0	0	1
1	0	1	0	1	0	0	1	1	0
0	1	0	1	1	0	1	0	1	0

1	4	7	3	9	2	5	6	8
5	9	8	4	1	6	3	2	7
2	3	6	7	5	8	9	1	4
7	1	5	2	6	9	8	4	3
6	8	9	5	4	3	2	7	1
4	2	3	1	8	7	6	5	9
3	7	4	8	2	5	1	9	6
8	6	2	9	7	1	4	3	5
9	5	1	6	3	4	7	8	2

	2		0			2		2	3
	1	2			3				
3	1	1				2		2	
			3			1	3	1	
3	2	1				0	2	1	
2				1		0		3	
2	2	0	1	1	3			3	2
	2			1			1		
			1	3	2			1	3
3		3						1	

Antwoorden Veto 5

'Als een expert pas begint te communiceren wanneer er iets misloopt, is het hopeloos te laat'

Martijn Peters is biomedicus van opleiding, maar de meesten zullen hem misschien kennen als de TikTokker die wetenschap op een luchtige manier aan de jeugd presenteert.

tekst: [Andreas Vandingenen](#), [Eef Pannekoeke](#) en [Xhoana Memçaj](#)
beelden: [Xhoana Memçaj](#) en [Andreas Vandingenen](#)

Tussen het interview door geeft Martijn Peters ons een rondleiding in het gebouw van DPG Media. 'Die wetenschappelijke journals zijn een belachelijk maffiasysteem', ventileert hij. Zelfs als wetenschapper is wetenschappelijke informatie vinden niet altijd zo simpel als gehoopt.

Waarom was de functie van wetenschapscommunicator nodig?

Martijn Peters: 'Wetenschapsnieuws wint aan belang, dat was al zichtbaar bij de discussies over het klimaat de voorbije jaren. Door de uitbraak van de coronapandemie in 2020 belandde die tendens in een stroomversnelling. Dat zien we ook duidelijk op onze *media outlets*: wetenschappelijk nieuws wordt veel gelezen.'

De journalistiek beroept zich steeds vaker op experts. Is fake news de reden daarvoor?

'Nepnieuws is natuurlijk van alle tijden, maar de verspreiding ervan is simpeler geworden, omdat het internet toegankelijk is voor iedereen. Alles is er als het ware terug te vinden. Bovendien zorgen "echokamers" op sociale media dat bepaalde info prominenter op de voorgrond verschijnt. Dat leidt ertoe dat mensen in zulke kamers terecht komen en er soms in blijven zitten.'

'Vaak begint het onschuldig, door op emoties in te spelen en twijfel te zaaien over bepaalde onderwerpen. Gaandeweg rol je zo verder naar beneden, waardoor je visies en theorieën een steeds extremer karakter krijgen. Het kan zo ver gaan dat je gaat geloven dat de aarde plat is. Mensen zien iets en nemen het gemakkelijk aan. Er wordt te weinig gelet op de juistheid van de informatie.'

'Bij religieuze onderwerpen kan de wetenschappelijke context gevoeliger liggen'

'Jongeren zijn zodanig opgegroeid in hun virtuele wereld, dat ze moeilijker het onderscheid tussen echt nieuws en fake news kunnen maken. Ze weten niet meer wie ze moeten vertrouwen. Dat is een vicieuze cirkel.'

Er is inderdaad heel veel informatie beschikbaar. Hoe kunnen jongeren zich daarin

wegwijs maken?

'Er zijn veel bronnen die op het eerste gezicht betrouwbaar ogen, maar die inhoudelijk niet blijken te kloppen. De makkelijkste manier om betrouwbare bronnen te zoeken, is via Google Scholar. Ook PubMed, NCBI en online bibliotheken waar je wetenschappelijke artikelen kan raadplegen, kunnen van pas komen. Via je studentenaccount kan je gratis aan die bronnen geraken. Daarnaast kunnen jongeren te rade gaan bij experts.'

De stap tussen het bekijken van korte TikTok-video's en wetenschappelijke artikelen opzoeken is wel groot.

'Dat is inderdaad een probleem. Daarom vind ik het cruciaal om wetenschap te promoten via sociale media. Op die manier bouw je ook een vertrouwensband.'

'De Vlaming heeft geen flauw idee waarmee wetenschappers zich bezig houden'

'Ik merk dat het maken van wetenschappelijke video's op Tik Tok goed aanslaat bij jongeren, maar af en toe botst het alsnog. Voornamelijk bij religieuze onderwerpen kan de wetenschappelijke context gevoeliger liggen. Maar als je dan respectvol met elkaar communiceert, komt het doorgaans wel in orde.'

'Zelf deel ik het wetenschappelijk standpunt mee over een onderwerp. Daaruit kan het publiek zijn eigen conclusies trekken. Ik trek de lijn als iemand mij rechtstreeks foutief tegenspreekt vanuit een niet-wetenschappelijke hoek.'

'Wil je je meer verdiepen in een onderwerp, dan is het natuurlijk aangewezen om rechtstreeks naar de wetenschappelijke bronnen te grijpen. Daarbij stoten velen helaas op de betaalmuren waarachter die artikelen zich schuil houden. Om die te omzeilen, kan je gebruik maken van Sci-Hub. Die wetenschappelijke *journals* zijn eigenlijk een belachelijk maffiasysteem.'

Er zit een open source argument aan te komen.

'Wetenschappelijke informatie zou in mijn ogen vrij beschikbaar moeten zijn. Oké, er bestaan uiteraard wel open access journals, maar veel informatie zit ook verborgen achter onbetaalbare *paywalls* waar zelfs een wetenschapper niet altijd aan geraakt. Daardoor moeten mensen een beroep doen op experts of moeten ze online artikelen raadplegen die niet noodzakelijk correct zijn.'

Is het dan realistisch om de afstand tussen wetenschap en het brede publiek te overbruggen?

'Volgens mij spelen wetenschapscommunicatoren daarin een cruciale rol: het doen en laten van de wetenschap op een bevattelijke en entertainende manier brengen. Verwondering voor de wetenschap creëren, en zo de mensen er warmer voor maken: zo kan die afstand overbrugd worden. Al wordt daar vanuit wetenschappelijk hoek soms nog met opgetrokken neus naar gekeken.'

'Er zijn drie categorieën personen die de wetenschap kunnen overbrengen. Ten eerste heb je de wetenschappers zelf, die hun onderzoek in een begrijpelijke taal kunnen uitleggen aan collega's of omstanders die hen ernaar vragen.'

'Vervolgens zijn er experts, die bijvoorbeeld in het nieuws verschijnen om concepten uit te leggen aan een breed publiek. Zij zijn nog steeds wetenschappers, maar hebben een expertise ontwikkeld in de wetenschapscommunicatie. Ze verliezen de voeling voor hun eigen vak niet.'

'Als laatste komen de wetenschapscommunicatoren aan bod. Zij zijn gespecialiseerd in het communiceren. Om het brede gamma van wetenschap op een entertainende en vatbare manier over te brengen. Hun doel is mensen te verwonderen, iets bij te brengen en te inspireren. Zij ontsteken het vlammetje voor de wetenschap bij het publiek.'

'Om een wetenschapper te zijn moet je niet superslim zijn'

'Uiteraard bestaan er grijze zones, maar ik geloof wel dat de derde heel belangrijk is voor het slaan van die brug. Dat terwijl de tweede categorie meer instaat voor de betrouwbaarheid die ze uit-

straalt. Op een bepaald moment zullen experts ook een band opbouwen met hun publiek. Die is zeer belangrijk: als je pas begint te communiceren wanneer er iets misloopt, is het hopeloos te laat. Mensen moeten je al eerder kennen en vertrouwen.'

De eerste categorie die u opsomt zijn wetenschappers zelf. Is de ivoren toren van wetenschappers aan het afbrokkelen dan?

'In zekere zin wel, maar toch niet volledig. Ik bedoel daarmee dat het grootste deel van de wetenschappers en de wetenschap in die toren zullen blijven zitten. De Vlaming heeft bijvoorbeeld geen flauw idee waar wetenschappers zich mee bezig houden. Zelfs instituten zelf hebben niet altijd een volledig en scherp beeld op wat hun wetenschappers uitvoeren. Er zijn zoveel niches dat het moeilijk wordt om ze allemaal bij te houden.'

'Ik wil verwondering aanwakkeren bij de jeugd'

'We moeten er ook niet belachelijk over doen: in elk beroep heb je dat fenomeen wel. Het is dus niet verwonderlijk dat kennis die vergaard en gemaakt wordt, binnen vakniches blijft. De perceptie dat de wetenschapper in de ivoren toren zich beter voelt dan de anderen, is echter onterecht.'

'Ikzelf als wetenschapper, vind het heel raar als je een meerderwaardigheidsgevoel aanmeet bij jezelf, omdat je bij het vergaren van kennis beseft hoe weinig wij eigenlijk weten. Het doet je klein voelen ten opzichte van de wereld en het universum. Waarom zou je je dan beter of intelligenter moeten voelen dan de ander? Als die ivoren toren er al was bij mij, dan ben ik heel snel met de trap naar beneden gegaan (lacht).'

'Ik kom ook vaak in contact met andere wetenschappers. De meesten zijn helemaal niet geïsoleerd, maar juist heel open. Ze leven soms wel binnen hun eigen domein, maar dat is omdat ze gepassioneerd zijn en dag in dag uit bezig zijn met hun vak. Indien ze stroef communiceren, komt het vooral door de omvang van kennis van een bepaalde niche.

Probeer maar eens kwantummechanica uit te leggen zonder achtergrondkennis, hoewel dat zelfs met die kennis nog steeds een lastige taak blijft. Over sommige zaken kan men gewoon heel moeilijk communiceren. Niet door onwil, maar omdat het voor hen onbegonnen werk is.'

En het is dan aan de wetenschapscommunicator om toch een poging te wagen?

'Ja.'

Welke rol speelt sociale media daarin?

'Ik streef ernaar om via sociale media de jeugd een handvat te geven om doorheen de wonderlij-

ke wereld van de wetenschap te kunnen navigeren. Verder probeer ik duidelijk te maken dat de kennis die ik meedeel geen parate kennis is. Ik doe immers mijn eigen onderzoek, op een wetenschappelijke manier. Ik bekijk wetenschappelijke bronnen en pluis uit hoe bepaalde concepten in elkaar zitten.'

'In elk beroepsweg zitten mensen die wat losser omspringen met de moraliteit'

'Ik probeer duidelijk te maken dat je van nul af aan moet beginnen en gaandeweg de kennis kan uitbreiden. Om wetenschapper te zijn moet je niet super slim zijn, maar je moet de wetenschap graag willen bedrijven. Wetenschappers zijn niet per se intelligenter dan mensen uit andere vakgebieden.'

'Ik wil de verwondering aanwakkeren bij de jeugd en hen inspireren. De mensen die zichzelf niet "geschikt" genoeg inschatten om een wetenschappelijke studie aan te vatten, wil ik toch motiveren zodat ze een kans krijgen om hun passies na te jagen. Speelse contacten met de wetenschap hebben we niet zo veel in Vlaanderen. Daarom vind ik het belangrijk om mijn schouders eronder te zetten.'

NAVRAAG

Welke tip geeft u de jongeren mee die wel een interesse hebben voor de wetenschap, maar aan zichzelf twijfelen?

'Believe and it will manifest itself. Dat geldt eigenlijk voor alles wat je doet: geloof in jezelf, want je komt er wel (lacht).'

U maakt vaak TikTok-filmpjes waarbij u 'blijft er vanaf' roept naar uw kijkers. Hebt u daar uw eigen catchphrase van gemaakt?

'Eigenlijk hebben mijn kijkers daar zo'n beetje een catchphrase van gemaakt: het is organisch ontstaan. Ik maakte eens een duet (reactievideo op een andere video op TikTok, red.) over een blauwe zeedraak, een klein beestje dat voor de mens gevaarlijk is.'

'Ik had maar een beperkt aantal seconden om mijn publiek te waarschuwen waarom ze best van dat diertje afblijven, waardoor ik beter voor zo'n uitroep kon kiezen dan een heel lange uitleg te formuleren. Uiteindelijk is dat filmpje viraal gegaan op TikTok: zo gaan die dingen nu eenmaal. Sindsdien zijn mensen dat zinnetje blijven herhalen in de comments en ik ben er maar in mee gegaan.'

Zo blijft de boodschap ook beter hangen.

'Inderdaad, daar draait het om. Soms wijzen

mensen me er zelf op als ik over iets dergelijks praat: dat we er vanaf moeten blijven. Je ziet dat het zinnetje is blijven hangen in het achterhoofd.'

Enige tijd geleden kwam een professor aan de UGent in opspraak, omdat hij bij een praatprogramma van een Amerikaanse complotdenker te gast was. Daar deelde hij een verhaal mee, terwijl hij wist dat hij de waarheid naar zijn hand aan het zetten was.

'Zoiets is onethisch. In elke beroepsweg zitten mensen die wat losser omspringen met de moraliteit en bepaalde standpunten hebben. Bovendien is de wetenschap zelf wel objectief en neutraal, maar haar bedrivers niet.'

'Ook wetenschappers gaan onderling in de clinch'

'Wetenschappers zijn ook maar mensen van vlees en bloed, die visies en overtuigingen koesteren. Soms gebruiken ze dan de wetenschap om hun eigen persoonlijke inzichten te verkondigen. Het is goed mogelijk dat een heleboel wetenschappers geloven in complottheorieën en er sterke politieke standpunten op na houden. Ze

gebruiken dan hun imago als expert om hun eigen meningen kracht bij te zetten. Dat is not done en ik denk ook dat het grootste deel van de wetenschappelijke gemeenschap zulke fouten erkent.'

'Als wetenschapscommunicator probeer ik objectieve, bewezen feiten aan een breed publiek te presenteren, zonder mijn eigen standpunten op te dringen, ongeacht de context. Ik breng de feiten, maar ga ze niet verdraaien. Als dat toch ergens gebeurt, dan kom ik wel achter je aanlopen en zet ik de fouten recht.'

'Mensen maken nu eenmaal fouten. Dat is ook zo in de wetenschap. Achteraf gezien heeft de professor in kwestie opgebiecht dat hij fout zat. De wetenschappelijke gemeenschap is dus niet perfect. Ook wetenschappers hebben het aan de stok met elkaar. We hebben allemaal emoties, achtergronden en levens die we leiden. Die weerspiegelen zich vaak in ons doen en laten.'☺

NAVRAAG

Ontdek je kerstcadeaus, begin bij lastminutebongobonnen

KU Leugen zit ook op Twitter en Instagram! Vind jij jezelf ook zo onmenselijk grappig? Stuur je mopjes naar onze Facebookpagina of naar kuleugen@veto.be en wie weet blink jij binnenkort op onze pagina's.

Alma probeert lange wachtrijen Alma-burger te stoppen: voortaan tweestapsverificatie nodig

Gert Verhulst:

Ik vind reserveren met KURT helemaal niet irritant! Mogen we dan niets meer zeggen?

Bespaar energie. Een lauwe kerst gewenst!

Van: Voor:

KU LEUGEN

Geef me een kus (en je portemonnee) onder de misletoe

Van: Alma Voor:

KU LEUGEN

YOGASESSIE met Luc Sels

BONGO

KU LEUGEN

EEN LIEF ongeveer

BONGO

KU LEUGEN

VRIJSTELLING VAN MFA

BONGO

KU LEUGEN

MAALTIJD IN ***RESTAURANT of pasta in de alma

BONGO

KU LEUGEN

BONGO

BONGO

KU LEUGEN

SAMEN SOEP ETEN nostalgie

BONGO

KU LEUGEN

10/20 erdoor is erdoor

BONGO

KU LEUGEN

ALPACA WANDELING exclusief kinderen

BONGO

KU LEUGEN

RAGE ROOM UITJE gezellig

BONGO

KU LEUGEN

THEEKRANSJE MET PROF spilling the tea

BONGO

KU LEUGEN

VRIJSTELLING BIBBOETES tot €50

BONGO

KU LEUGEN

CURSUS THESIS SCHRIJVEN OP EEN WEEK

BONGO

KU LEUGEN

KU LEUVEN

Op zoek naar een origineel kerstcadeau?

**Ontdek ons
aanbod in de
KU Leuven-Shop**

Naamsstraat 22
3000 Leuven

www.kuleuven.be/shop